Opłat pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 134 | Łódź, Wtorek, 11 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י׳ סיון תרצ״ה | № 134

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מוסאליני גרייט צו אבלוט-באד אין אפריקא

די עפענטליכע מיינונג פון אויסלאנד, זאגט מוסאליני, איז א לעכערליכע לאלקע, וואס וועט פערברענט ווערן פון די „שווארצע העמדלעך"

רוים, 10 (ספ. טעל.)

מוסאליני האט אין בעגלייטונג פון וויצע־קריגס־מיניסטער גען. באיסטראצי און וויצע־פלאט מיניסטער גען. וואל היינט דורכגעפיהרט אן אינספעקציע פון א רייה שטעט אין סארדיניען.

אין דער שטאט סאסארי האט מוסאליני געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט געלויבט די העלדישקייט פון פאלק, וואס האט אויסגעהאלטען דעם עקזאמען אין 100 שלאכטען. מוסאליני האט אויסגעדריקט זיין צופרידענקייט פון דעם מוסטערהאפטען מיליטער, וואס איז בעלעבט פון קראפט און מעגליכקייט. בעריהרענדיג צוו. אנד. די פראגע וועגען דער עפענטליכער מיינונג אין אויסלאנד, וועלכע האט לעצטענס זיך נעגאטיוו אפגערופען אויף דער איטאליענישער פאליטיק, — האט מוסאליני ערקלערט, אז די דאזיגע עפענטליכע מיינונג איז א לעכערליכע לאלקע, וועלכע וועט פערברענט ווערען אויפ׳ן פאטריאטישען פייער פון די „שווארצע העמדלעך". דער קאמף וואס וועט פארגענומען ווערען וועט ווייטער געפיהרט ווערען לטובת דעם פראגרעס און וואוילשטאנד פון איטאליענישען פאלק ווי אויך פאר׳ן כבוד פון די איטאליענישע פאהנער.

רוים, 10 (ספ. טעל.)

די פרעסע קאמענטירט די רעדע, וועלכע מוסאליני האט געהאלטען אין דער שטאט קאגליארי נאכ׳ן אפנעמען די דעפילאדע פון דער סאבאודער דיוויזיע, וועלכע געהט אוועק קיין מזרח־אפריקא.

„קוריערע דעלא סערא" בעהויפטעט, אז מוסאליני׳ס ווערטער זענען געגליכען צו א רוף און צו א פראגראם, וואס וועט אויסגעפיהרט ווערען, ראגעגען פאר די אויסלענדישע קריטיקער איז מוסאליני׳ס רעדע א ווארנונג, וואס שטעלט פעסט, אז גארנישט וועט קענען בעוועגען איטאליען, אז זי זאל זיך צוריקציהען, קיין שום רעדע פון די ענגלישע לייבאריסטען וועלען נישט זיין אימשטאנד איינצוהאלטען די איטאליענישע שיפען און נישט צו ענטוואפענען די דיוויזיעס, וואס ווערען ארויסגעשיקט קיין אפריקא. מוסאליני האט ערקלערט, אז איטאליען שטעהט פאר א קאנקרעטער אויפגאבע און פאר א העכסטער נויטווענדיגקייט. קיין שום עצות און קיין שום סטראשונקעס וועלען דא נישט העלפען.

נייע פאליטישע ארעסטען אין סאוו.-פערבאנד

וואראשילאוו זאל פערטיידיגען יענוקידזא׳ן

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

די סאוועטישע צייטונגען גיבען אפ זעהר פיל ארט דעם ענין פון דערנויטערן יענוקידזא׳ן פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

ס׳רופט ארוים ספעציעלע אויפמערקזאמקייט דער פערהעלטניסמעסיג מילדער טאן פון דער „קראסניא זוויעזדא", וואס עס גיט א געוויסען גרונד צו גלויבען אין די קלאנגען, אז צווישען די, וואס פערטיידיגען יענוקידזי׳ן געגען די אטאקעס, זאל זיך אויך געפינען דער קריגס־קאמיסאר וואראשילאוו.

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

א חוץ דעם פראצעס פון די 17 אנגעקלאגטע, וועלכער קומט פאר ביי פערמאכטע טירען און איז ארומגעהילט מיט א טיפער, געהיימניש, זענען פארהאן פער׳עקשנ׳טע קלאנגען וועגען נייע ארעסטען אין לענינגראד, כארקאוו און איוואנאוו.

א נייער ערד-ציטערניש אויפן אינזעל פארמאזא

600 הייזער פערניכטעט און פיל מענשען אומגעקומען.

טאקיא, 10 (ספ. טעל.)

די אינזעל פארמאזא האט ווידער געליטען פון א שטארקער ערד־ציטערניש. לויט פארהאנענע ידיעות, האבען געליטען א סך דערפער פון דער פראווינץ דאיך. לערך 600 הייזער זענען פערניכטעט געווארען. עס זענען פארהאן א סך דערהרג׳עטע און פערוואונדעטע.

מינ. בענעש ביי סטאלינען און ליטווינאוו׳ן

מאסקווא, 20 (ספ. טעל.)

וועגען די געשפרעכען צווישען מיניסטער בענעש מיט סטאלינ׳ען, מאלאטאוו׳ן און ליטווינאוו׳ן איז פערעפענטליכט געווארען אנ׳אפיציעלער קאמוניקאט וועלכער שטרייכט אונטער די אטמאספערע פון פולשטענדיגען הסכם, וואס עס האט געהערשט בעת די דיפלאמאטישע געשפרעכען.

ביידע צדדים האבען אויסגעדריקט זייער צופרידענהייט מיט׳ן איצטיגען צושטאנד פון די טשעכיש־סאוועטישע בעציהונגען ווי אויך מיט׳ן אפמאך פון געגענזייטיגער דערנעהנטערונג. די לעצטענס אונטערגעשריבענע אפמאכען זענען א יסוד פאר ווייטערדיגער צוזאמענארבייט, בעזונדערס אויפן ווירטשאפטליכען און קולטורעלען געביט.

דער קאמוניקאט שטעלט פעסט די אידענטישקייט פון די אנשויאונגען פון ביידע צדדים בנוגע דעם סיסטעם פון קאלעקטיווער זיכערקייט.

סטאלין האט אויך אנערקענט טשעכיען אלס פער מיטלער אין די פראגען פון דער קליינער אנטאנט.

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

מינ. בענעש איז היינט אוועגד אפגעפאהרען קיין לענינגראד.

קיין מאסקווא איז געקומען פראפ. נעיעדלי, דער פארזיצער פאר אינטעלעקטועלער טשעכיש - סאוועטישער צוזאמענארבייט.

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

דער פארזיצער פון צענטראל־קאמיטעט פון אל־פארבאנדישען עקזעקוטיוו, קאלינין האט אויפגענומען דעם טשעכישען אויסערן־מיניסטער בענעש.

בעת׳ן מיטאג, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען דורך ליטווינאוו׳ן איז געקומען צו א טאאסטען־אויסטויש. בענעש האט געענטפערט מיט א רוסישער רעדע.

אמעריקא שטרעבט צו זיכערן דעם שלום

טשעסטער (פענסילוואניען), 10 (ספ. טעל.)

דער מלוכה־סעקרעטאר הול האט דא געהאלטען א רעדע וועגען דעם בעדראהטען שלום. אמעריקא, האט ער געזאגט, האט דעם ציל נישט צו דערלאזען צו א מלחמה. די צושטארקע בעוואפנונג פון פיל לענדער קאן פירענגען צו א קאטאסטראפע.

וועגען א וועלט - קאנפערענץ פון די פעדעראציעס פון די פוילישע יודען אין פערשידענע לענדער

פאר דער 27. קאנפערענץ פון די פוילישע יודען אין אמעריקא

ניו יארק, (יט״א) אויף דעם 15טען און 16־טען יוני ה.י. איז גערופען געווארען די 27טע קאנפערענץ פון דער פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקע, וואס וועט אפגעהאלטען ווערען אין עזבארי־פארק, ניו־דזשורזי, די קאנפערענץ צו וועלכער עס ווערען ערווארט פיל דעלעגאטען פון גאנצען לאנד וועט אויסהערען אויספיהרליכע בעריכטען וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען און דארף אננעהמען א רייה וויכטיגע בעשלוסען. אויפן סמך פון די בעהאנדלונגען וואס ווערען געפיהרט מיט פערשידענע גרופירונגען פון אמעריקאנער יודענטום, וועט די קאנפערענץ ענטשיידען די פראגע פון א בעזונדערער קאמפיין אין אמעריקע לטובת די יודען אין פוילען.

חוץ דעם וועט די קאנפערענץ אננעהמען א בעשלוס וועגען צונויפרופען א וועלט־קאנפערענץ פון אלע פעדעראציעס פון די פוילישע יודען אין פערשידענע לענדער, וועגען דעם ענין ווערען שוין זייט א לענגערער צייט געפיהרט פערהאנדלונגען צווישען די פערבאנדען פון פוילישע יודען און ענגלאנד אין ארץ ישראל. לעצטענס האט די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא זיך געווענדעט צו די פעדעראציעס פון פוילישע יודען אין אלע לענדער מיט אנ׳אנפראגע וועגען דעם ענין וואס דארף ענטשידען ווערען אויף דער פארשטעהענדער קאנפערענץ.

קאלאסאלער זיג פון דער רעגירונגס - פארטיי

ביי די פארלאמענט - וואהלען אין גריכענלאנד

אטען, 10 (ספ. טעל.)

לויט די ביז־איצט בעקאנטע רעזולטאטען פון די פארלאמענט־וואהלען אין גריכענלאנד, האט די רעגירונגס־פארטיי אנגעצויגען א ריזיגע ציפער פון 287 דעפוטאטען אויף דער אלגעמיינער צאהל פון 300 דעפוטאטען פון פארלאמענט. די פרעקווענץ האט בעטראפען 70 פראצענט, די קאמוניסטען האבען געגאסען פיל שטימען.

דער קאנדידאט טסיקליטיראס, וועלכער איז נישט אויסגעוועהלט געווארען אין פארלאמענט אריין איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

5 מענשען דער׳הרג׳עט, 22 פערוואונדעט

בעת אנ׳אויטאבוס קאטאסטראפע

בערן, 10 (ספ. טעל.)

אנ׳אויטאבוס, וואס איז געפאהרען פון בורגדארף איז ארייננעפאלען אין א טיפען גרוב. 5 מענשען זענען דער׳הרג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט 22 פערזאן זענען פערוואונדעט.

ריבענטראפ ראפארטירט...

בערלין, 10 (ספ. טעל.)

די דייטשע דעלעגאציע פאר די ים־געשפרעכען אין לאנדאן איז בראש מיט ריבענטראפ׳ן שבת נאכמיטאג אנגעקומען קיין מינכען. ריבענטראפ האט דאן אפגעגעבען היטלער׳ן א בעריכט וועגען די פערהאנדלונגען, היינטיגע וואך וועט די דייטשע דעלעגאציע ווידער ארויספאהרען קיין לאנדאן פארזעצען די געשפרעכען.

איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען פאר דייטשע פליטים

אין די דרום-אמעריקאנער לענדער

בוענאס־איירעס (יט״א) די רייזע פון דעם פעלקער־בונד־קאמיסאר פאר די ענינים פון די דייטשע פליטים, דזשיימס ג. מאקדאנאלד קיין ארגענטינע לטובת דער איינוואנדערונג פון דייטשע פליטים, האט, ווי עס ווערט מיטגעטיילט אין די רעגירונגס־קרייזען, נישט געבראכט קיין רעזולטאט.

ד״ר לאמאס, ארגענטינער אויסערן־מיניסטער און ד״ר מעלא, אינערן־מיניסטער, האבען אין זייערע געשפרעכען מיט דעם הויך־קאמיסאר מאקדאנאלד ענטשידען ערקלערט, אז די ארגענטינער רעגירונג האט נישט בדעה צו מאכען פערלייכטערונגען פאר דער איינוואנדערונג פון יודישע פליטים פון דייטשלאנד. זיי האבען דערביי אונטערגעשטראכען, אז אזא איינוואנדערונג וואלט אויפגערודערט די פאשיסטישע עלעמענטען אין לאנד, וועלכע וואלטען דאס אויסגענוצט פאר אנטי־סעמיטישער פראפאגאנדע.

דזשעמס מאקדאנאלד האט ארויסגעשיקט זיין ספעציעלען סעקרעטאר, סעמועל גאי אינמאן, קיין טשילי, פערו, קאלומביא, עקוואדאר, פאנאמא און אנדערע לענדער פון דרום און צענטראל־אמעריקע כדי צו פערהאנדלען וועגען דער מעגליכקייט איינצוארדנען דארט יודישע דאקטוירים, פראפעסארען און אינזשיניערען. מר. אינמאן וועט פערענדיגען זיין רייזע דעם 20־טען יוני.

דער ארגענטינער אינערן־מיניסטער ד״ר מעלא האט מיטגעטיילט דזשעמס מאקדאנאלד׳ן, אז געוויסע דייטשע פליטים קענען אריינקומען קיין ארגענטינע אלס ערד־ארבייטער אויף „אפידייוויטס" פון ארגענטינער קרובים.

ניו־יארק (יט״א) דער פעלקער־בונד קאמיסאר פאר די ענינים פון די דייטשע פליטים דזשעמס מאקדאנאלד, איז צוריקגעקומען קיין ניו־יארק פון בראזיליען, וואו ער האט געפארשט די איינוואנדערונגס־מעגליכקייטען פאר דייטשע פליטים.

דזשעמס מאקדאנאלד האט ערקלערט, אז ער שאצט אפ אפטימיסטיש די מעגליכקייטען צו בעזעצען דייטשע פליטים אין די דרום־אמעריקאנישע לענדער, וועלכע ווערען אבער בעשווערט דורך דער שטייגענדער פאשיסטישער בעוועגונג אין די דאזיגע לענדער.

דזשעמס מאקדאנאלד האט אפגעלייקענט די קלאנגען, אז ער זאל האבען בדעה צו רעזיגנירען פון זיין אמט.

געגן פּלאַנמעסיגער מלוכה'שער ווירטשאַפט

שאַרפע אַטאַקע געגן היטלערישן ווירטשאַפטס-פּראָגראַם אין דייטשלאַנד

בערלין, 10 (ספּ. טעל.)

אַ זעהר אינטערעסאַנטע פּאָלעמיק האָבען געפיהרט צווישען זיך דער אָפיציעלער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער „פעלקישער בעאָבאַכטער" מיט'ן וואָכענבלאַט „דער דויטשע אונטערנעמער". פערופענדיג זיך אויף היטלערס לעצטער רעדע איז דאָס וואָכענבלאַט אַרויסגעטרעטען מיט אַ שאַרפער אַטאַקע געגען דער קאָנצעפּציע פון דער אַזוי-גערופענער „פּלאַנמעסיגער מלוכה'שער ווירטשאַפט". ביי דער געלעגענהייט האָט די וואָכענשריפט פאָרגעוואָרפען דעם „פעלקישען בעאָבאַכטער", אַז ער שעצט שטאַרק דעם „מעסיגען מאַרקסיזם".

ענטפערענדיג אויף די דאָזיגע פאָרוואורפען האָט דאָך אָפיציעלע היטלערישע בלאַט געפרעגט, צי דעם אויטאָר איז בעקאַנט, אַז „דער נאַציאָנאַליזם בעטראַכט זיך פאַרן יורש און רעאַליזאַטאָר פון דער דייטשער אַגראַר-בעוועגונג, וואָס איז אויסגערייניגט פון דעם מוטנעם פסולת פון מאַרקסיזם. דאָס קאַפּיטאַל האָט פערפיהרט — ערקלעהרט די צייטונג פון די נאַציס — און מיר וועלען דאָס אַזוי לאַנג איבער'חזר'ן, ווי לאַנג דאָס וועט אונז געפעלען. דער קאַפּיטאַל טאָר איצט נישט אַראָפּוואַרפען פון זיך די גאַנצע שולד אויף דער אַמאָליגער פּאָליטיק, ווייל דער קאַפּיטאַל האָט וואַרים אונטערשטיצט די דאָזיגע פּאָליטיק. דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם האָט נישט דורכגעפיהרט זיין רעוואָלוציע בכדי צו ראַטעווען די עהרע פון קאַפּיטאַל, נאָר כדי צו פערווירקליכען די ראַסען-גערעכטיגקייט אַלס רעאַקציע צוגעבענדיג, אַז מען מוז אַרויסציהען די קאָנסעקווענצען פון באַנקראָט פונ'ם קאַפּיטאַליזם".

גערער רבי איז ערנסט קראַנק

שבועות האָט ער נישט געפיהרט קיין טיש

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

דער גערער רבי שליט"א פיהלט זיך לעצטענס נישט צום בעסטען. צוליב'ן שווערען געזונדצושטאַנד האָט דער גערער רבי שבועות נישט געפראַוועט קיין טיש. פון גערער הויף גיט מען איבער, אַז דער רבי וועט אינגיכען ארויספאָהרען אין אַ קור-אָרט.

די גוט-אינפאָרמירטע קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צום גערער רבי'ן, אינפאָרמירען אייער קאָרעספּאָנדענט, אַז דער גערער רבי וועט וואַרשיינליך פאָהרען קיין ווין, וואו ער וועט זיך לאָזען אונטערזובען דורך פּראָפ. ווינקענבאַך, וועלכער האָט בעהאַנדעלט דעם מאַרשאַל פּילסודסקי אין די לעצטע טעג פון זיין לעבען.

דער גערער רבי ליידט פון אַ שאַרפער סקלעראָזע

פערבעסערט זיך דער געזונדצושטאַנד

פון סטריקאָווער רבי אין ארץ ישראל

ירושלים, 10 (טעלעגראַפיש)

אין געזונד-צושטאַנד פון סטריקאָווער רבי ר' מענדעל לאַנדוי שליט"א איז אריינגעטרעטען אַן ענדערונג צום בעסערן. דער רבי פיהלט זיך מונטער און ס'זענען פאַרהאַן האָפנונגען, דער רבי זאָל בקרוב צוריקקומען צו די כוחות.

פּראָפ. ז. בראָדעצקי

וועגען די אויפגאַבען פון 19. ציוניסטישען קאָנגרעס

זשענעווע (יט"א) אויף דער איינלאַדונג פון די ציוניסטישע פעראיינען אין זשענעווע האָט פּראָפ. בראָדעצקי געהאַלטען דאָ אַ רעפעראַט וועגען די גרונד-פּרינציפּען פון ציוניזם און די אויפגאַבען פון 19-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

געגען די עליה-פּראָבלעמען — האָט ערקלערט פּראָפ. בראָדעצקי — וועט זיך דער קאָנגרעס מוזען ערנסט פערנעהמען מיט דעם פּראָבלעם פון שאַפען אַפּזאַץ-מערק פאַר דער שטייגענדער א"י-פּראָדוקציע שוין איצט עקספּאָרטירט א"י אַנ'ערך 7 מיליאָן קעסטלעך ציטרוס-פּרוכטען און אין 3—4 יאָהר ארום דאַרף דער עקספּאָרט שטייגען ביז 20 מיליאָן קעסטלעך.

פּראָפ. בראָדעצקי האָט געוואָרענט געגען די לעצטענס אין געוויסע יודישע קרייזען פּראָפּאַגירטע אידעען פון ענדערן דעם פּאָליטישען סטאַטוט פון ארץ-ישראל, מען טאָר נישט פערגעסען,, אַז דער מאַנדאַט ענטהאַלט פאַר יודען אויסערסט וויכטיגע פערפליכטונגען פון אַ קאָמפּאַקטער יודישער קאָלאָניזאַציע אין א"י.

די בעציהונגען צווישען דער יודישער אגענץ און דער מאַנדאַט-מאַכט זענען אויך אַזוי פיל נאָרמאַל — האָט ערקלערט פּראָפ. בראָדעצקי — דאָס מיר ציוניסטען זענען נאָרמאַל אונצופרידען מיט דער פּאָליטיק פון דער מאַנדאַט-מאַכט. מיר קענען אָבער נישט קעמפען עגען דער מאַנדאַט-מאַכט נאָר מיר מוזען קעמפען מיט דער מאַנדאַט-מאַכט. אין דעם דאָזיגען קאַמף האָבען מיר דאָך אין די לעצטע יאָהרען דערגרייכט, אַז די רעגירונג ווייזט ארויס מעהר פערשטענדעניש פאַר די בעשטיגערטע איינוואַנדערונגס - בעדערפעגישען פון די יודען און אַנערקענט נוצען פון דער יודישער ארבייט פאַר דעם גאַנצען לאַנד.

דער קאָנגרעס וועט זיך אויך פערנעהמען מיט דעם אינערליך - יודישען פּראָבלעם פון דיסציפּלין, דאָס פּראָבלעם פון דיסציפּלין איז אַ פרייוויליגע אָרגאַניזאַציע, ווי די ציוניסטישע, בעשטעהט דערין, אַז די מינדערהייט, כל זמן זי איז אַ מינדערהייט, מוז זיך בויגען פאַר דעם ווילען פון דער מעהרהייט. די דאָזיגע לאָגיק פון דיסציפּלין ווערט, ליידער, נישט אַנערקענט דורך די רעוויזיאָניסטען.

איך געהער נישט צו די יעניגע — האָט ווייטער געזאָגט פּראָפ. בראָדעצקי — וועלכע בעגריסען דאָס אוועקגעהן פון די רעוויזיאָניסטען אלס אַנ'אָרט ענטלאַסטונג פון דעם קאָנגרעס. פערקעהרט, איך בעדויער שטאַרק דעם ארויסטריט פון די רעוויזיאָניסטען און זעה דערין אַ שעדיגונג פון קאָנגרעס און פון דער אָרגאַניזאַציע. אין די בעדינגונגען בעקומט דאָס פּראָבלעם פון דער קינפטיגער ציוניסטישער ליטונג אַ בעזונדערע בעדייטונג. די דאָזיגע ליטונג מוז אַזוי געשאַפען ווערען, אַז יעדער ציוניסט זאָל קענען האָבען דאָס געפיהל, אַז ער איז רעפּרעזענטירט אין דער ליטונג.

דער קאָנגרעס מוז, צום סוף, שטעהן אויף דער וואַך פון דעם ציוניסטישען אידעאַל און ארויסטרעטען געגען די שפּעקולאַציע - ערשיינונגען אין א"י.

זשענעווע (יט"א) פּראָפ. בראָדעצקי איז אָפּגעפאָהרען פון דער שווייץ קיין פּאַריז, וואו ער וועט ארויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט לויט דער איינלאַדונג פון דער ציוניסטישער פעדעראַציע אין פראַנקרייך.

פון פּאַריז וועט פּראָפ. בראָדעצקי אָפּפאָהרען צום אינטערנאַציאָנאַלען אוניווערזיטעטען - קאָנגרעס אין גרענאָבל אונפון דאָרט קיין ענגלאַנד.

היינט דינסטאָג א גרויסע אקאדעמיע

דעם 11 יוני קומט פאַר

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאָוויטשאַ 20

געווידמעט דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם לאַנגיעהריגען יודישען טעאַטער-דירעקטאָר

איסר בעזמאַן

אין פּראָגראַם: 1) סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. טעאָדאָר רידער.

2) אָבערקאַנטאָר פון דער סינאַגאָגע ה' לוואָוויטש מיט'ן כאָר אונטער דער לייטונג פון דיר. דאַרגוזשאַנסקי.

3) סקעטש מיט דער בעטייליגונג פון בעקאַנטע אַרטיסטען.

די יונגסטע יודישע אַקטריסע לאַלא אַמזעל (פאָלקס-לידער), די אַרטיסטען פון די יודישע טעאַטערן: פרויען: אַמזעל, נאַטאַליא ליפּמאַן, עני ליטאַן, פאַני רובינא. מענער: אַמזעל, גוטמאַן, גרודבערג, האַמבורגער, הערשקאָוויטש, משה ליפּמאַן, לעמבערגער, קליין. עס טרעטען אויך אויף די אַרטיסטען פון שטאָטישען טעאַטער: עליזאַ פּישערובנאַ און לאַז מראַדזשינסקי. פערגרעסערטער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. לעאָן זעלמאַן. ביים קלאַוויר — ש. בלומשטיין.

4) אין קאָנצערט-טייל בעטייליגען זיך: דער ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום זינא גאָלדשטיין,

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע" היינט אַ גאַנצען טאָג.

דאָס זייגען אוז דאָס געוועטעניש.

ווער עס וויל געניסען פון פּריווילעגיעס, דער קען נישט גרינגשעצען קיין פליכטען. ווער עס וויל געניסען פון שבידען, דער טאָר נישט פערנאַכלעסיגען דאָס פערוויזען.

אין דער שפּיל אויף דער לאָטעריע איז דאָס זייען — דאָס איינקויפען אַ לאָס. דער וואָס פערזייט נישט, דער קלייבט נישט צונויף. דער וואָס בעוואָרנט זיך נישט מיט אַ לאָס, דער ווערט, נאַטירליך, נישט געווינען. דאָס געווינען איז דאָס געוועטעניש.

דאָס געוועטעניש אין דער 1-טער קלאַס, וועלכע ציהונג עס הויבט זיך אָן דעם 19-טען יוני, שטעלט זיך פאַר זעהר צוציהענד, ווייל עס זענען פאַראַן 13 טויזענד געווינסען, צווישען וועלכע עס זענען פאַראַן אזעלכע, ווי: 100 טויזענד זל., 50 טויזענד זל., 20 טויזענד זל. א.ז.וו.

אָבער חוץ דער בעהאַנדליכער געוועטעניש אין די 4 קלאַסען, איז אין דער 33. לאָטעריע נאָך פאַראַן אַ צוגאָב-שנים, געטליך פאַר די, וועלכע וועלען אין קיינע פון די 4 קלאַסען נישט געווינען, אָרדענט איין די דירעקציע פון דער מלוכה-לאָטעריע אַ אומזיסטע ציהונג דעם 20-טען דעצעמבער „אויף חנוכה". כדי אָנטייל נעהמען אין דער ציהונג, וועט מען נישט דאַרפען איינקויפען אַ נייעם לאָס. די געווינסען אין דער ציהונג וועלען אויסגעצאָהלט ווערען נאָכ'ן צושטעלען דעם לאָס פון דער 4-טער קלאַס. אין דעריבער דאַרף מען דעם לאָס, וועלכער האָט נאָך נישט געוואונען — נאָכ'ן פערענדיגען דער ציהונג — גוט בעהאַלטען. הנוכה-געווינסען זענען פאַראַן 1617 אויף דער סומע 370.000 זל.

דעמען אַלזאָ די ערשטע שבט וועט נישט געלונגען, זאָל ער לעבען מיט דער האָפנונג. אז עס וועט פאַר איהם פערטיג ווערען דאָס געוועטעניש אין משך פון די קומענדיגע שנימען.

„באַר וואַרשאַווסקי"

19 נאָוואָמיעסקאַ 19, אין הויף

טעלעפאָן 163-23

מאַכט בעקאַנט, אַז נאָך אַ גלענצליכען רעמאָנט, האָב איך איינגעאָרדענט מיין רעסטאָראַציע ערשטקלאַסיג. מיר עמפּפעהלען שמאַקהאַפטע מיטאָגען און קאָלאַציעס צו פערשידענע פּרייזען. ווי אויך דאָס בעסטע גלאַז ביר. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג נתן פאַרבער

אינהאַבער פון „באַר וואַרשאַווסקי" נאָוואָמיעסקאַ 19. אין הויף.

צו פערלאָבונג פון אונזערע ח"ח, עקזעקוטיוו מיטגליד ביי פא"י אין פּוילען, פאָרשטעהער אין אונזער סעקציע ביי „פּועלי אגודת ישראל" אין לאָדז

אהרן ראָזענבערג

מיט פרל.

גניא טאַפּאַרעק (לאָדז)

ווינשען מיר אַ הערצליכען מזל-טוב

סעקציע צייטונגס-פערקויפער ביי „פּועלי אגודת ישראל" לאָדז, פּילסודסקי 66.

אונזערע פריינד

וואָלף האַכבערג און פרוי

צו דער חתונה פון זייער געליבטע טאָכטער

פעלא מיט דוד כמיעלעווסקי

אַ הערציגען מזל-טוב

י. אַבערזשאַנעק און פרוי.

צו דער חתונה פון

פעלא ראַבינאָוויטש

מיט ה' משה זאַנאַבענד

ווינשען אַ גליקליך צוזאַמענלעבען

דאַנקאַ און ישראל ראָזענבערג

נאָר פאַר מענער!

דער לאַנג-עקזיסטירענדער לאָדזער ערשט קלאַסיגער ספּעציאַליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פּאַריז. ווער עס וויל טראָגען הויזען לויט דער לעצטער מאָדע דאַרף זיך ווענדען נאָר צו דעם ספּעציאַליסט פון הויזען.

B. FAJWLEWICZ אַלעע 1. מאַי 2, פּראַנט, 1. שטאָק

רעקלאַמע פּרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-און געשלעכט-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 11 פריה ביז 2 מיטאָג און 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן. פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווייאָפּעראַציע א. ז. וו., ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום

פ. שאַץ, לאָדז,

פּיעטריקאָווער 37.

פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

DR. MED. H.

Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק-

NARUTOWICZA 9,

tel. 128-98.

נעמט אָן פון 9—1 פאַרם. און פון 5—9.

פאַר גאָלד,

בריליאַנטען

בריזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

הננו מתתפים בצערן הגדול

של חברות: טובה מק וחנה אייזנברג למות עליהן נ"ע

אביהו ואבי זקנה

בעבורתן החלוצות תנחמנה

הועד

של החלוץ-הכלל-ציוני

בלודז

אונזערן ג. שעף און פאַמיליע צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען ברודער

ישראל זימל קאַנטאָראָוויץ

נ"ע

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד

פּערסאָנאַל פון דער זייפען-פאַבריק

ה. קאַנטאָראָוויץ

ציעכאַציניעק

דר. מעד. וו. לאַסקי

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

נעהמט אָן, ווי געוועהנליך, פון 15-טען מאַי אָן

ווילע „מעצבטאַבא"

די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד

אויפן קאנגרעס „פריינד פון דער פעלקער-ליגע"

דייטשע דעלעגאציעס פערלאזען דעם קאנגרעס

בריסעל, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

אויפ'ן קאנגרעס פון די פריינד פון פעלקער־ליגע, האט די יודישע דעלעגאציע פלוצים אפגעהאלטען א נצחון. די דייטשע דעלעגאטען האבען זיך ענטגעגענגעשטעלט, אז ס'זאל נישט געשטעלט ווערען די פראגע פון די יודען־רדיפות אין דייטשלאנד, נישט קוקענדיג אויף די דייטשע בעמיהונגען, איז דער פונקט יא געשטעלט געווארען אויף דער טאג־ארדנונג. די דייטשע דעלעגאטען האבען נאכ'ן אננעמען דעם בעשלוס פערלאזט דעם קאנגרעס.

שמריהו לעווין קומט צו קבורה

נעבען אחד-העם און חיים נחמן ביאליק

ירושלים. 10 (יט"א טעלעגראפיש)

דער טויטער קערפער פון שמריהו לעווין איז נעכטען געברענגט געווארען פון חיפה קיין תל־אביב מיט א ספעציעלען טרויער־צוג, ער וועט קומען צו קבורה נעבען אחד העם און נעבען ביאליק'ן, דער ארון איז אוועקגעשטעלט געווארען אין „אהל שם" אין תל אביב.

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע און די אגענץ האט אין משך פון נעכטיגען טאג בעקומען פיל קאנדאלענץ־דעפעשען.

18 מענשען זענען אומגעקומען

בעת אן'עקספעדיציע אין די בערג

מאסקווא, 10 (ספ. טעל.)

בעת א געוואלדיגען שטורם, וואס האט זיך דורכגעטראגען איבער טאדזשעקיסטאן, זענען 18 אלפיניסטען אומגעקומען אויפ'ן בארג פאמיר. ביז איצט זענען געפונען געווארען נאר 10 טויטע.

300 פרויען-ארגאניזאציעס אין אמעריקא

בעשליסען צו פערשארפען דעם בויקאט געגען נאצים

ניו־יארק. (יט"א) אויף א קאנפערענץ פון 300 פרויען־ארגאניזאציעס פון פערשידענע גלויבענס, וואס איז אבגעהאלטען געווארען אין ניו־יארק, איז בעשלאסען געווארען צו פערשארפען דעם באיקאט געגען נאצי־דייטשלאנד. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די בעקאנטע אמעריקאנער שריפטשטעלערין פעני, הורסט, רעבעקא קאהום, מארקיזא נינא די באלמאנטע א. אנד.

פראפ. אלבערט איינשטיין

וועט ווערען אמעריקאנער בירגער

ניו־יארק. (יט"א) לויט דער מיטטיילונג פון פראפ. אלבערט איינשטיינ'ס איידעם, דימיטרי מאריאנאוו, וועט פראפ. איינשטיין אין קורצען בעקומען בירגערשאפט־רעכט, אין די פער־אייניגטע שטאטען.

קאנגרעס פון פראנצויזישע קאמבאטאנטען

איז געגען דעם אפמאך מיט די סאוויעטען

פאריז, 10 (ספ. טעל.)

אויפ'ן קאנגרעס פון די פראנצויזישע קאמבאטאנטען האט דעפ. גוי געהאלטען א רעדע וועגען די בעציהונגען פון די פראנצויזישע קריגס־בעטייליגטע צו די קאמבאטאנטען פון אנדערע לענדער, בעיקר צו די קאמבאטאנטען פון די פיינדליכע מלוכות.

דער רעדנער האט זיך ארויסגעזאגט פאר דירעקטע נעשפרעכען מיט די פיינדליכע קאמבאטאנטען און בעזונדערס וועגען געשפרעכען מכוח פראנצויזיש־דייטשע פראבלעמען.

דער קאנגרעס האט אויסגעדריקט מיטגעפיהל די פוילישע קאמבאטאנטען צוליב'ן טויט פון מארשאל פילסודסקי.

אין שייכות מיט'ן פראנצויזיש - סאוויעטישען פאקט, האט די נאציאנאלע קאמבאטאנטען - אוניע אנגענומען א רעזאלוציע, וועלכע פאדערט פון פארלאמענט און פון דער רעגירונג, אז פראנקרייך זאל זיך נישט איילען צו ראטיפיצירען דעם אפמאך מיט'ן לאנד, וואס געווינט נישט קיין צוטרוי.

מופתי בעשולדיגט די נאשישיבי-פארטיי

אז זי ארבייט צוזאמען מיט דער יודישער אגענץ

ירושלים. 10 (יט"א טעלעגראפיש)

דער מופתי האט פערעפענטליכט אן ערקלערונג געגען דער נאשישיבי־פארטיי, ער בעשולדיגט די נאשישיבי־פארטיי, אז זי ארבייט צוזאמען מיט דער יודישער אגענץ, אז מיטגלידער פון דער נאשישיבי־פארטיי האבען גע'גנב'עט א קאפיע פון א מעמאריאל, וואס דער מופתי האט ארויסגעשיקט צו אראבישע פרינצען וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל.

אלס ענטפער דערויף, האט א דעלעגאציע פון די נאשישיביסטען די טעג זיך פארגעשטעלט פאר'ן הויך־קאמיסאר, וועלכע האט געפאדערט אפצושטעלען די יודישע עליה קיין ארץ־ישראל. צו פערבאטען יודען קויפען ערד, איינשטעלען אן אייגענע רעגירונג א. ד. גל.

די העברעאישע פרעסע טרעט שארף ארויס געגען די ערקלערונגען פון מופתי און היינטיגע דערבייי ארויס די יודישע פאדערונגען צו דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

טראנספארטען קיין ארץ-ישראל ערלעדיגט אמשנעלסטען דירעקט

Przedborski, Kolner i S-ka Łódź, Sienkiewicza 6 tel. 247-75

מיר ערטיילען אומזיסט אלערליי אינפארמאציעס.

איטאליען מאביליזירט 17-יעהריגע

רוים, 10 (ספ. טעל.)

צו אקטיווער מיליטער - דינסט איז מאביליזירט געווארען דער יאהרגאנג 1909 און די מאנטערען־מעכאניקער פון יאהרגאנג 1918 ווי אויך געוויסע פאכלייט פון עלטערע יאהרגענג ווי 1909.

א מיליאן פונט א הלואה

בעשטעטיגט פאר תל - אביב

תל־אביב, 10 (יט"א טעלעגראפיש)

דער וויצע בירגערמייסטער רוקח טיילט מיט, אז די ארץ־ישראל־רעגירונג האט בעשטעטיגט א הלואה פון א מיליאן פונט פאר דער שטאט תל־אביב.

אפמאך וועגען שול - וועזען אין ארץ ישראל

ירושלים. 10 (יט"א טעלעגראפיש)

„הסתדרות" האט געשלאסען אן אפמאך מיט'ן ועד הלאומי וועגען איבערנעמען דעם שול־וועזען, ביז איצט האט „הסתדרות" בלויז סובסידירט דעם שול־וועזען.

אויספלוגע קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. אז

ארגאניזירט

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה־פעסער קיין טשעכא־סלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

הכשרות און סערטיפיקאטען פאר דער ארטאדאקסישער יוגענד אין פוילען

צווייטער טאג פונ'ם צוזאמענפאהר פון די צעירי אגודת-ישראל אין ווארשא

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

אין צווייטען טאג פונם צוזאמענפאהר פון די צעירי אגודת ישראל איז געוועהלט געווארען א פרעזידיום, אין וועלכע עס זענען צווישען אנדערע אריין די לאדזער אדוו. רייכמאן און יעקב בערלינער.

דער גענעראל - סעקרעטאר קראנגארט האט אפגעגעבען א טעט גקייטס־בעריכט פון די צעירי אגודת־ישראל אין פוילען און וועגען דער א"י־ארבייט פון די צעירים. ער האט דערצעהלט, אז די צעירי אגודות ישראל האבען אייגענע הכשרות, זיי פיהרען אן ארבייט פאר סערטיפיקאטען א. ד. גל.

יעקב בערלינער האט געהאלטען א גרויסען רעפעראט וועגען די צעירי אגודת ישראל אויף דער גאנצער וועלט.

הרב דעם. לעווין האט אין זיינער א רעדע גערופען די אגודה'שע יוגענד צו בלייבען טריי דעם דת און דער ארגאניזאציע פון דער אגודה.

א גרויסע רעדע האט אויך געהאלטען דער ריי־שער רב לעווין.

די דיסקוסיע איבערן טעטיגקייטס־בעריכט איז געווען א הייסע און האט געדויערט א גאנצע נאכט. מארגען שליסט זיך דער צוזאמענפאהר.

אייגענטום-רעכט פון יודישע קאלכאזניקעס אין בירא-בידזשאן?

מאסקווע, (יט"א). נעהמענדיג אין אכט די אייגענשאפטען און בעדינגונגען פונם ווייטען מזרח, רעקאמענדירט דער וויים־מזרחדיגער אויספיהר קאמיטעט און דער פארטיי קאמיטעט ביים אויסארבייטען פאר די קאלכאזען אין בירא בידזשאן א מוסטער סטאטוט, איינשליסען פאלגענדע פונקטען:

1. ערד אין פערזענליכען געברויך (נישט קאלכאזען) ביים שטוב פון יעדער קאלכאזישער הויף האבען פון 0,70 ביז 1 העקטאר, די פראדוקטען פון וועלכער געהערען פערזענליך דעם קאלכאזניק.

2. די דאזיגע פ'הויפיגע ערד געהט איבער אין זיין רשות אויף אייביגען בענוץ אויף וואס עס ווערט איהם ארויסגעגעבען א מלוכה־אקט.

3. יעדער קאלכאזניק פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד קען האבען אין זיין אייגענעם פערזענליכען בעזיץ (אויסער די פיה און דער פערגעזעלשאפט ליכער־טשערעדע). פון 2 ביז 3 קיה און יונגפיה, פון 2 ביז 3 חזירים מוטערם מיטן צוואוקס, פון 20 ביז 25 שעפסען און ציגען צוזאמען, אן'אומבעגרעניצטע צאהל עופות און ביז 20 בינשטאקען.

ביי די קאלכאזע הויפען, וואס האבען אין זייער געברויך מעהר ערד וויפיל עס איז אנגעוויזען אין סטאטוט, ווערט דער עודף אפגעשניטען לטובת יענע קאלכאזנע הויפען, וואס האבען ווייניגער ווי עס איז ערלויבט.

ווייטער ווערט רעקאמענדירט צו ענטוויקלען אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד פרוכט גערטנער, יאגדעס, גערטנער קולטורען, סאדע־זייאונגס א.ז.וו.

מאסקווע, (יט"א). דער פריהלינג־פערזיי אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד איז פערענדיגט, דער פלאן פון ווייץ־פערזיי איז אויסגעפיהלט געווארען אויף 109 פראצענט, דער פערזיי האט זיך אביסעל פערצויגען צוליב די כסדרדיגע רעגענס, אויף וועלכע מען האט זיך נישט גערעכט.

יוסף ליבערבערג, פארזיצער פון געגענדליכען אויספיהר קאמיטעט איז גלייכצייטיג געוועהלט געווארען אלס פארזיצער פון בירא בידזשאנער שטאט־ראט.

שטרייטען און קאנסאלידאציע-פרובען

אין דעם אראבישען לאגער אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א) אין ירושלים ווילט איצט דזאמיל מארדאס־ביי, איינער פון די פיהרער פון די סירישע נאציאנאליסטען, וועלכער וויל דערפיהרען צו א שלום אין דעם אראבישען לאגער אין א"י, אונטער דעם איינפלוס פון מארדאס־ביי האט עמיר ארסלאן זיך אפגעהאלטען פון דער געריכטליכער אנקלאגע געגען דעם רעדאקטאר פון „אל איסלאמיא" אל פארוקי, מארדאס־ביי האט ערקלערט, אז דער סכסוך צווישען דעם ירושלימער מופטי און די נאשאשיבים ברענגט פיל שאדען דער פאן־אראבישער בעוועגונג.

אויף א גרויסער פערזאמלונג וואס איז גערופען געווארען דורך די מופטי אנהענגער, איז אויסגעדריקט געווארען צוטרוי דער סיריש־פאלעסטינישער דעלעגאציע אין זשענעווע, בראש פון וועלכער עס שטעהט עמיר ארסלאן, די אראבישע „נאציאנאלע פערטיידיגונגס פארטיי" פון די נאשאשיבים האט דאנעגען ארויסגעשיקט צום פעלקער בונד און צו אלע גרויסע אייראפעאישע צייטונגען א דעפעש אז עמיר ארסלאן רעפרעזענטירט נישט די מעהרהייט פון דער אראבישער בעפעלקערונג אין ארץ ישראל.

„אל מאקאטאם" טיילט מיט, אז עמיר ארסלאן האט צוליב דער שארפער קריטיק פון זיין פאליטישער טעטיגקייט בעשלאסען צו רעזיגנירען פון דער סיריש־פאלעסטינישער דעלעגאציע".

ירושלים, (יט"א). אין יפו איז פארגעקומען א בעראטונג מיטן אנטייל פון די בירגערמייסטערס פון ירושלים, עזה, רמלה, בית לחם, און א רייה אראבישע נאטאבלען. וואס איז געווען געווידמעט דער פראגע פון ליקווידירען די שארפע שטרייטען און קאנסאלידירען דעם אראבישן לאגער אין א"י, אדוו. איזאאק עפענדי בוריידי וועלכער האט געפיהרט דעם פארזיץ האט רעפערירט וועגען דעראלגעמיינער לאגע אין לאנד און בעזונדערס וועגען דער יודישער עליה און ערד קניות, עס איז בעשלאסען געווארען ענערגיש פארטצוזעצען די קאנסאלידאציע בעמיהונגען.

ירושלים. (יט"א). דער מוזולמענישער ריכטער אין עזה האט צוזאמען מיט אייניגע אראבישע טוער בעזוכט דעם דארף אשדוד און האט אפגענומען ביי די אראבישע דארפסלייט א שבועה אז זיי וועלען נישט פערקויפען זייער בארען צו יודען.

ירושלים, (יט"א) „פעלעסטין" טיילט מיט, אז לעצטענס האט זיך פערקלענערט די צאהל באדען טראנזאקציעס אין יודישע ערד קניות. די אראבישע צייטונג שרייבט, אז די יודען ווילען אזוי ארום קינסטליך אראפזעצען די אויפגעשרויפטע באדען־פרייזען.

ירושלים, (יט"א). די טעג וועט די עקזעקוטיווע פון דעם אראבישען יוגענד פערבאנד אפהאלטען אן אן'אויסערארדענטליכע סעסיע אין יפו. כדי צו בעהאנדלען „נייע מיטלען און קאמף געגען מאנדאט און די יודישע עליה". די אראבישע יוגענד־עקזעקוטיווע טראגט זיך מיט א פלאן צוווארפען א „חרם" אויף יודען.

„אל איסלאמיא" טיילט מיט: די פאליציי האט לעצטענס ארעסטירט אין טול־כרם 2 אראבער וועלכע זי איז חושד אז זיי פיהרען אן מיט דעם „פערבאנד פון רעוואלוציאנערער יוגענד" אין דעם קרייז.

ירושלים, (יט"א). אין יפו איז פארגעקומען

טעאטער „ראזמאריטאשטשי" ציגעל־גאס 27, טעל. 112-25 דיר. דור צעלמייסטער.

נעציילטע גאסטשפילען פון אינזער ליבען גאסט־די בעריהמטע פרימאדאנע. דער ליבלינג פון לאדזער פובליקום, די גישט־פערגעסליכע „אלמא וואו וואהנסטו" „טשארדאש פירשטין". „שאנסאנעטע" און א

זינא גאלדשטיין

היינט, דינסטאג. 9.30 אווענט

גרויסע פאלקס - פארשטעלונג

פרייזען פון 80 גר. ביז 2 זל. ערשטע רייה

אלע קומען זעהען און הערען זינגען די בעליבטע פרימאדאנע אין דער פרייליכער אפערעטע

זי האט ליב!

אין 2 אקטען מיט א פראלאג און עפילאג פון דושייקאב

אין אלע יודישע שטובען הערט מען שוין זינגען די לידלעך „אויגן, שווארצע אויגן", „כ'האב דיך ליב" און נאך אנד. מעלאדיעס. גרויסער כאר און ארקעסטער

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענר

לאָדז, 14 יוני 1935

„נײַער פֿאָלקסבלאַט“

לאָדז, 14 יוני 1935

ענגליש־דײַטשע אונטערהאַנדלונגען וועגען ים־אָפּמאַך
האָבען קליינע אויסזיכטען אויף ערפֿאָלג

אין לאָנדאָן קומען איצט פֿאָר דײַטש־ענגלישע אונטערהאַנדלונגען וועגען דער פֿלאָטען־פֿראַגע, פֿון וועלכער עס איז אין אַ געוויסער מאָס מאָס אָפּהענגיג ווי אַזוי עס וועלען זיך קריסטאַליזירען די ווייטערדיגע בעציהונגען צווישען די דאָזיגע מלוכות. דאָס היטלער־דײַטשלאַנד גיט זיך איצט די גרעסטע מיה צו געווינען פֿאַר זיך די ענגלישע עפֿענטליכע מיינונג. ענגלאַנד ווידער האַלט זיך אין דער טאַקטיק קיינמאָל זיך נישט אָפּצוזאָגען פֿון אונטערהאַנדלונגען און יעדער פֿאָרשלאַג, וואָס קומט פֿון דײַטשלאַנד ווערט דעריבער גענוי געפּרובט און בעטראַכט. אַזוי איז עס אויך געקומען צו די איצטיגע אונטערהאַנדלונגען. פֿאַר היטלער'ן איז דאָס שוין אַ גרויס געווינס. וועגען די איצטיגע אונטערהאַנדלונגען שרייבט דער „ק. פּ.“ פֿון ענגלאַנד פֿאָלגענדעס:

„מיט צוויי יאָהר צוריק האָט דער ערשטער שליח פֿון דריטען רייך קיין לאָנדאָן, אַלפֿרעד ראָזענבערג, געהאַט אַ זעהר נישט אַנגענעהמע אויפֿנאַהמע. אין פֿאַרגאַנגענעם יאָהר איז דער צווייטער עמיסאַר, פֿאָן ריבענטראָפּ, שוין גאָר אַנדערש אויפֿגענומען געוואָרען. ער האָט זיך טאַקטיש געהאַלטען, דיסקרעט און אונטער דער ערקלערונג, וואָס ער האָט דאַן אָפּגעגעבען דער פּרעסע, האָט זיך גאַנץ דרייסט געקענט אונטערשרייבען יעדער ענגלישער פּאַציפֿיסט. איצט געפֿינט זיך פֿאָן ריבענטראָפּ ווידער אין לאָנדאָן און דאָס מאָל אין שייכות מיט די ענגליש־דײַטשע ים־אונטערהאַנדלונגען.

דאָס פֿערטרויען, וואָס ריבענטראָפּ האָט בײַ היטלער'ן שטרייכט אונטער די וויכטיגקייט פֿון זיין וויזיט. עס אונטערליגט נישט קיין ספֿק, אַז א חוץ די ים־ענינים וועלען נאָך בעטראַכט ווערען אַנדערע פֿראַגען און אין דער ערשטער רייה דער לופֿט־פּאַקט, צו וועלכען דײַטשלאַנד איז גרייט צוצוטרעטען אונטער געוויסע בעדינגונגען.

נאָך היטלער'ס לעצטער רעדע, איז אין ענגלאַנד געשטיגען די האָפֿנונג אויף אַ פֿערשטענדיגונג מיט דײַטשלאַנד, אָבער די צופֿלוסען און אָפּפֿלוסען פֿון דער דאָזיגער האָפֿנונג קומען פֿאָר אַזוי רעגעלמעסיג, אַז מען דאַרף זיך נישט וואונדערען אויף דעם סקעפּטיציזם מיט וועלכען די ענגל. פּרעסע בעהאַנדעלט נאָך אַ פּרוּב צו לעזען דאָס פּראָבלעם.

די דײַטשע פֿאָדערונגען אין דער פֿראַגע פֿון אויפֿבויען זייער פֿלאָט, זענען אין ענגלאַנד אָנגענומען געוואָרען אַלס יסוד פֿון אַ דיסקוסיע. דײַטשלאַנד פֿאָדערט דאָס רעכט צו האָבען אַ פֿלאָט וואָס זאָל בעטרעפֿען 35 פּראָצענט פֿון ענגלישען פֿלאָט. זיי וואָלטען אַפֿילו געקענט פֿאָדערען פּאַריטעט פֿון די ים־בעוואָפֿנונגען, פּונקט ווי זיי האָבען עס געטון אין די בעוואָפֿנונגען אויף דער יבשה. און אין דער לופֿט, אַרויסגעהענדיג פֿון שטאַנדפּונקט פֿון גלייכע רעכט, וואָס ענגלאַנד האָט זיי אַנערקענט. אָבער אויך די 35 פּראָצענט, וואָס אין ערשטען מאָמענט זענען זיי אין ענגלאַנד אָפּגעשאַצט געוואָרען אַלס אַ בעווייז פֿון פֿערנונפֿטיגע מעסיגקייט, האָבען אַרויסגערופֿען קריטישע רעפֿלעקסען, מצד די ענגלישע עקספּערטען. די „טיימס“ שרייבט, אַז דער אונטערשיד צום אונגונסטען פֿון דײַטשלאַנד וואָלט נישט געווען אַזוי גרויס, ווען מען נעהמט אין אַכט די צושפּרייטקייט פֿון ענגלישען פֿלאָט איבער דער גאַנצער וועלט, ווייל אין דער פּראַקטיק וואָלט דײַטשלאַנד געהאַט פּאַריטעט מיט דעם ענגלישען פֿלאָט אויף די אייראָפּעאישע וואַסערען. אָבער ווען אַפֿילו דאָס פֿערהעלטניש פֿון די ים־כּחות צווישען ענגלאַנד און דײַטשלאַנד וואָלט זיך געלאָזט פֿעסטשטעלען, דאַרף מען נישט פֿערגעסען, אַז די דאָזיגע מעטאָדע פֿון „פּראָפּאָרציע“ איז שוין אין אַ סך פֿאַלען צוזאַמענגעבראָכען געוואָרען און אַז אין די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען מיט דײַטשלאַנד וואָלט מען געמוזט בעריקזיכטיגען די פֿאָדערונגען פֿון די אַנדערע מלוכות. ענגלאַנד איז געבונדען מיט טראַקטאַטען מיט אַמעריקאַ, יאַפּאַן, פֿראַנקרייך, איטאַליען. עס איז דעריבער נישט געוואונשען, צו שליסען אַן אָפּמאַך מיט דײַטשלאַנד, וואָס קען שטערען יענע פּראָפּאָרציעס.

לויט דעם ים־וואַכקענער פֿון „דיילי טעלעגראַף“ זענען פֿאָרגעזעהען נאָך אַנדערע שוועריגקייטען. דײַטשלאַנד רעכענט אַריין אין טאָנאַזש פֿון ענגלישען פֿלאָט אַלע איהרע שיפֿען, סיי נייע, סיי אַלטע, וואָס וועלען בקרוב אַרויסגעצויגען ווערען. די ענגלענדער זענען אָבער גרייט נאָכצוגעבען די דײַטשע פֿאָדערונג וועגען 35 פּראָצענט נאָר פֿון די שיפֿען, וואָס זענען אויסגעבויט געוואָרען נאָכ'ן קריג. דער אונטערשיד אין דער בערעכנונג איז זעהר וויכטיג, בעזונדערס ווייל דײַטשלאַנד פֿערניכטעט איהרע אַלטע שיפֿען און דעם נייעם פֿלאָט בויט זי אויף דער העכסטער שטופֿע פֿון קריגס־טעכניק.

עס איז איבעריג צוצוגעבען, אַז דאָס אויפֿבויען פֿון דער דײַטשער ים־מאַכט רופֿט אַרויס ערנסטע מורא, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס היטלער האָט זיך בעמיהט נישט צו רייצען די ענגלענדער אויף דעם געביט. קיינער איז נישט אַזוי נאַאיוו צו גלויבען, אַז דײַטשלאַנד האָט נויטיג אַ שטאַרקען פֿלאָט נאָר בכדי צו בעשיצען איהרע אייראָפּעאישע ברעגעס און אַז זי וועט נישט, פֿריהער אָדער שפּעטער אָנהויבען צו פֿאָדערען צוריק איהרע קאָלאָניעס, אין די ענגלישע אינטערעסען ליגט יעדענפֿאַלס נישט לייכטער צו מאַכען פֿאַר דײַטשלאַנד די דאָזיגע פֿאָדערונגען. די „גלייכהייט“ מיט וועלכער ענגלאַנד בעשענקט דײַטשלאַנד קען דעריבער אין דער פּראַקטיק האָבען פֿאַר איהר זעהר נישט געוואונשענע פֿאָלגען.

אַ חוץ לאַקאָנישע קאָמוניקאַטען, וואָס שטעלען פֿעסט, אַז עס קומען פֿאָר אונטערהאַנדלונגען מיט דער דײַטשער דעלעגאַציע, איז ביז־איצט דער עפֿענטליכקייט גאָרנישט בעקאַנט געוואָרען. (זיי ווערען געפֿיהרט כמעט קאָנספּיראַטיוו און דער קאָמוניקאַט וואָס וועט נאָך זייער פֿערענדיגען אַרויסגעגעבען ווערען, וועט זיכער אויך זיך בעגרעניצען נאָר מיט אַלגעמיינע ווערטער. ווי מען דערוואוסט זיך, וועלען די אונטערהאַנדלונגען געדויערען לענגער, ווי מען האָט געפּלאַנט. די עפֿענטליכע מיינונג, וועלכע מען האָט צוגעגרייט דערצו, אַז זי זאָל נישט ערוואַרטען קיין שום קאָנקרעטע רעזולטאַטען אין דער ים־פֿראַגע איז מעהר פֿאַראינטערעסירט מיט עפֿעקט פֿון די געשפּרעכען מיט פֿאָן ריבענטראָפּ'ן, איידער מיט די פּראָבלעמען פֿון דירעקטער אַקטואַליטעט.

עס פֿעהלען דאָ אויך נישט קיין שטימען, בעזונדערס פֿון רעכטס, אַז אַלע דײַטשע שלום־פֿערזיכערונגען זענען נאָר אַ שלייער פֿון רויך. אונטער וועלכען עס בעהאַלטען זיך גאָר אַנדערע צילען. אין די קרייזען איז נישט פֿאַראַן קיין צופֿלוס פֿון האָפֿנונג אויף אַ פֿערשטענדיגונג מיט דײַטשלאַנד, עס איז גיכער פֿאַראַן אַ אָפּפֿלוס. א רייהע פּובליציסטען מאַכען דער רעגירונג פֿאָרוואורפֿען, אַז זי האָט צוגעהאָלפֿען נאָך מעהר צו פֿערשטאַרקען די וואָלקענס, וואָס הענגען איבער אייראָפּאַ. ווען ענגלאַנד וואָלט געווען מעהר פֿאָרזיכטיג און קלוגער געהאַנדעלט לגבי פֿראַנקרייך, וואָלט נישט געקומען צום סאָוויעטיש־פֿראַנצויזישען אָפּמאַך, וואָס געפֿינט נישט אין ענגלאַנד קיין גרויסע אַנערקענונג.

צום סוף דאַרף נאָך צוגעגעבען ווערען, אַז די אַנטי־דײַטשע שטימונגען האָבען זיך פֿערשטערקט צווישען דער ענגלישער גייסטליכקייט צוליב די רעליגיעזע פֿערפֿאָלגונגען אין דריטען רייך. דער העכסטער פֿערטרעטער פֿון דער אַנגליקאַנישער קירכע, דער אַרכיבּישאָף פֿון קענטערבורי האָט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט פֿערורטיילט די „ראַסען־רעליגיע“ פֿון די נאַצישע אידעאָלאָגען.

דער קאָנגרעס
פֿון דער פֿראַנצ. סאָציאַליסטישער פּאַרטיי

— 1 —

די סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אין פֿראַנקרייך לעבט איבער א זעהר וויכטיגען, פֿאַר איהר באמת היסטאָרישען מאָמענט. ביז איצט האָט די פּאַרטיי געלעבט מיט איהר פּראָגראַם פֿון 1905, וואָס האָט פֿעראייניגט די דעמאָלט צאָהלרייכע גרופּירונגען פֿון סאָציאַליסטישען געדאַנק, פֿון וועלכע די הויפּט־אידעאָלאָגען זענען געווען זשאַן זשאָרעס און זשול גער.

די פֿראַנצויזישע פּאַרטיי זוכט איהרע וועגען, זייט דער שפּאַלטונג וואָס איז געווען אַנ'אמת פֿערברעך, וואָס האָט אָפּגעשוואַכט די אַרבייטער־פּאָזיציעס און וואָס האָט אין אַנ'ערנסטער מאָס בייגעהאָלפֿען דעם וואוקס פֿון די רעכטע כּוחות אין לאַנד.

איצט שטעהט די פּאַרטיי פֿאַר די נייע פּראָבלעמען.

ווי אַזוי קומט דער סאָציאַליזם צו דער מאַכט? אין איצטיגען מאָמענט, בײַ דער רעכטער אָפּענסיווע? ווי אַזוי לעזט מען דעם היינטיגען קריזיס, וואָס שטויסט די קליינבירגערליכע עלעמענטען אין א גרויסער מאָס צו דער רעאַקציע? ווי אַזוי פֿערבינדט מען דעם קאַמף פֿאַר דער מאַכט, מיט דעם קאַמף געגען קריזיס, פֿאַר ערנסטע ווירטשאַפֿטליכע רעפֿאָרמען און פֿאַר באַלדיגער פֿערטיידיגונג פֿון די דעמאָקראַטישע פֿרייהייטען? דאָס זענען אייגענטליך די פּראָבלעמען, וועלכע דער איצטיגער קאָנגרעס אין מילהויז וועט ערנסט בעהאַנדלען און וועלכע רופֿען אַרויס א גרויסען אינטערעס אַפֿילו גערוואָזיטעט אין די פּאַרטיי־רייהען.

פֿערשידענע ריכטונגען גרופּירונגען, טענדענצען האָבען זיך לעצטענס געשאַפֿען אין דער סאָציאַליסטישער בעוועגונג; זיי וועלען זיך אַלע צוזאַמענשטויסען אין מילהויז און וועלען לעגען זייער חותם אויף דער פּאַרטיי.

איך וועל זיך דאָ אָפּשטעלען בלויז אויף די צוויי הויפּט־טענדענצען אַרום וועלכע עס וועט זיך פֿיהרען דער אמת'ער קאַמף; די איבעריגע וועלען, ווי עס איז זיך צופּאַסען צו איינער פֿון די ביידע העררשענדע ריכטונגען.

די ערשטע רעזאָלוציע, וועלכע וועט פֿאָרגעשלאָגען ווערען דעם קאָנגרעס, קומט פֿון דער פּאַרטיי־ליטונג: פּאָל פֿאָר און סעוועראַק — גענעראַל־סעקרעטאַר און הילפֿס־סעקרעטאַר, און לעבאַ, אַרמיניסטראַטאָר פֿון דער אָפֿיציעלער טעגליכער צייטונג און פֿיהרער פֿון דער גרעסטער פֿעדעראַציע פֿון דער פּאַרטיי — פֿון צפֿון־פֿראַנקרייך. דאָס איז די רעזאָלוציע פֿון די, וואָס האַלטען און קענען גוט דעם גאַנצען אַפּאַראַט, וואָס זעהען יעדען טאָג די שווערע לאַגע פֿון דער בעוועגונג, זיי זעהען גענוי, אַז די פּאַרטיי שטעהט אויף איין אָרט; עס איז נישט געלונגען אַריינצוציהען אין דער בעוועגונג נייע עלעמענטען, וואָס זאָלען פֿערנעהמען דאָס אָרט פֿון די „נעאָ“, וואָס זענען אַוועק פֿון דער פּאַרטיי... דאָס הייסט, אַנ'אָפּשוואַכונג פֿון דער פּאַרטיי אין איהרע כּוחות. וועלכע זענען די מאָטיוון? וואָס דאַרף מען ענדערען? מיט וועלכען פּראָגראַם דאַרף מען געהן צו די אַרבייטער מאַסען?

די רעזאָלוציע פֿון דער מעהרהייט פֿון דער פּאַרטיי־ליטונג ערקלערט גאַנץ אָפֿען, אַז די אויפֿגאַבען און די לאָזונג פֿון איצטיגען מאָמענט איז: קאַמף פֿאַר דער פּאָליטישער מאַכט. פֿאַר דער גאַנצער מאַכט. און נישט פֿאַר אַ טייל פֿון דער מאַכט; בלויז די פֿולע מאַכט וועט ערלויבען ערנסט צוטרעטען טראַנספֿאָרמירען „די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפֿט אין אַ סאָציאַליסטישער אָדער קאָמוניסטישער“.

די גאַנצע מאַכט און נישט אַ טייל פֿון דער מאַכט: דאָס דאַרף אויפֿן פּשוט'ן לשון הייסען נישט טיילען די דאָזיגע מאַכט מיט אַנדערע, נישט־סאָציאַליסטישע עלעמענטען ד. ה. זיך נישט בעטייליגען אין אַ רעגירונג מיט בירגערליכע ראַדיקאַלען. דאָס איז אָבער אין סתירה מיט די ערקלערונגען פֿון דער פּאַרטיי, וואָס האָט אין 1932 אויסגעאַרבייט אַ פּראָגראַם פֿון מינימום־פֿאָדערונגען פֿאַר אַריינטרעטען אין אַ רעגירונג פֿון בירגערליכע ראַדיקאַלען. דאָס איז אַ סתירה מיט דער רעזאָלוציע, וואָס די פּאַרטיי האָט ערשט מיט איניגע טעג נאָך אַמאָל בעשטעטיגט און וועלכע ערקלערט, אַז אויב עס וועט געשאַפֿען ווערען אַ „קאַמפֿס־רעגירונג“, ד. ה. אַ רעגירונג, וואָס וועט ערנסט בעקעמפֿען און ליקווידירען די פֿאַשיסטישע ליגעס, ערנסט און ענערגיש פֿערטיידיגען די דעמאָקראַטישע פֿרייהייטען און דורכפֿיהרען אין די ראַהמען פֿון רעזשים אַ רייהע וויכטיגע ווירטשאַפֿטליכע און פֿינאַנציעלע רעפֿאָרמען — וועט די פּאַרטיי נישט שטעלען קיין גרענעץ פֿאַר איהר שטיצע פֿאַר אַזאַ רעגירונג; הגם דאָס וואָרט „בעטייליגען זיך“ אין אַזאַ רעגירונג איז נישט אָפֿען אַרויסגעזאָגט, האָבען אַלע אינטערפּרעטירט די ווערטער „נישט שטעלען קיין שום גרענעץ“ אַלס אַ הסכּמה אַפֿילו אויף בעטייליגונג אין דער רעגירונג פֿון בירגערליכע ראַדיקאַלען און לעאָן בלום האָט דאָס אין זיינע אַרטיקלען גענוי קלאָר בעשטעטיגט.

אַזוי, אַז אַ געוויסע סתירה איז פֿערהאַן צווישען דער פּרינציפּיעלער רעזאָלוציע און די טאַקטישע בעשטימונגען; נאָר דאָס בעריהרט נישט בלויז די רעזאָלוציע פֿון דער מעהרהייט פֿון דער ליטונג, דאָס איז נוגע אויך די עקסטרעם־לינקע טענדענץ, וועלכע האָט נישט אָפּגעוואָרפֿען די טאַקטישע בעשטימונגען.

נאָר אויב די מעהרהייט זאָגט: „פֿאַר דער גאַנצער מאַכט און פֿאַר דעם גאַנצען סאָציאַליזם“, ווייל זי אָבער נישט אַריינגעהען אין דעטאַלען איבער די מיטלען און וועגען דעם ווי אַזוי צו קומען צו דער גאַנצער מאַכט און ווי אַזוי צו פֿערווירקליכען דעם גאַנצען סאָציאַליזם און דאָ געהט זי זיך פֿונאַנדער מיט דער רעזאָלוציע פֿון דער עקסטרעם־לינקער ריכטונג.

די מעטאָדען זענען אָפּהענגיג פֿון פֿילאַרטיגע געשיכטליכע אומשטענדען און בעדינגונגען, פֿון וועלכע אַ טייל זענען אַבסאָלוט אונאָפּהענגיג פֿון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי; עס איז נוצלאָז — ווערט געזאָגט אין דער רעזאָלוציע — שוין צו פֿעסטשטעלען, די קאַמפֿס־מעטאָדען אָדער די אויספֿיהרליכע ליניען פֿון דער סאָציאַליזירונג. די געשיכטע פֿון די רעוואָלוציעס בעווייזט ווי אייגענאַרטיג עס זענען די בעדינגונגען און מעטאָדען פֿון איבערקעהרענישען. נאָר די רעזאָלוציע זאָגט זיך קאַטעגאָריש אַרויס געגען דער „פּאָליטיק פֿון ערגער“ ד. ה. געגען שפּעקולאַציעס אויף מלחמה אָדער פֿערשלאָגען מיטלען, וואָס זאָלען פֿערשאַרפֿען די שוועריגקייטען פֿון דער מלוכה אין דער האָפֿנונג, אַז דער פֿון וועט קומען דער נצחון פֿון דער אַרבייטערשאַפֿט. און דאָס וויכטיגסטע, די רעזאָלוציע זאָגט זיך אַרויס געגען די געפֿעהרליכע אילוזיעס, וואָס בעשטעהען און לאָזען גלויבען אין דער מעגליכקייט צו ערעאָבערן די מאַכט דורך אַ געוואַלד־שטורעם.

מ. יאַרבלום.

פּילסודסקי אַלס מענטש
זכרונות פֿון דעם בעקאַנטען ענגלישען פּובליציסט וויקהעם סטיד

אין דעם לעצטען נומער פֿון די „וויאַדאָמאָשטשי ליטעראַצקיע“, וואָס איז אינגאַנצען געווידמעט דעם אָנדענק פֿון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, איז אויך פֿערעפֿענטליכט זכרונות וועגען מאַרשאַל, פֿון דעם בעריהמטען ענגלישען פּובליציסט, לאַנגיעהריגער קאָרעספּאָנדענט פֿון „טיימס“ אין בערלין, רוים און ווין, וויקהעם סטיד. מיר ברענגען דאָ איינינע אויסצוגען פֿון די דאָזיגע ערינערונגען.

„איך האָב געהערט צו יענע ענגלענדער, וואָס האָבען איבער צוואַנציג יאָהר אָבסערווירט דאָס פּוילישע פּראָבלעם. מיט דער פּוילישער פֿראַגע האָבען מיך בעקאַנט געמאַכט מיינע האַרציגע פֿריינד, פּאָלאַקען, פֿון דער עסטרייכישער, פּרייסישער און רוסישער אָקופּאַציע, אָבער מיין גלויבען אין פּוילען'ס צוקונפֿט און די האָפֿנונגען, וואָס איך האָב געהאַט וועגען איהר צוקונפֿט זענען נישט געווען פֿריי פֿון ספֿקות. דעריבער האָב איך טאַקע נישט מיט קיין שטאַרקען חשק אָנגענומען די איינלאַדונג פֿון ה' סקירמאָנט, דעם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן, וועלכער האָט מיר פֿאָרגעלעגט צו בעזוכען וואַרשאָ און צו שמועסען, וועגען דער אַלגעמיינער לאַגע מיט מאַרשאַל פּילסודסקי אַליין.

ערשט אין יולי 1926 איז די דאָזיגע איינלאַדונג בעצייט געוואָרען אין פּראָג, וואו איך בין געווען דער גאַסט פֿון מיין אַלטען פֿריינד, פּרעזידענט מאַסאַריק.

איך בעטאָן, אַז איך בין געפֿאָהרען קיין וואַרשאָ אין דער איבערצייגונג, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי וויל מיך זעהען און מיט מיר אַרומרעדען די גאַנצע פּאָליטישע לאַגע. איך האָב מיך דעריבער שטאַרק פֿערוואונדערט, ווען מען האָט מיר ערקלערט, אַז אויב איך וועל אַוועק אין בעלוועדער 1,50 וועט דער מאַרשאַל מיך קענען אויפֿנעהמען אויף 10 מינוט. צוליב דעם, וואָס איך בין נישט געקומען קיין וואַרשאָ אויף א 10־מינוטען געשפּרעך האָב איך דעם פֿאָרשלאַג נישט אָנגענומען. דאַן האָט מען מיר געזאָגט, אַז איך זאָל קומען האַלב צוויי, בעטאָנענדיג, אַז דער מאַרשאַל האָט צוויי א זייגער א זעהר וויכטיגען ענין צו ערלעדיגען, ווען איך האָב נאָכאַמאָל פּראָטעסטירט, האָט מען מיך געבעטען צו קומען 12 אַ זייגער, וואָס איך האָב אויך געטון.

עס וואָלט געווען איבערטריבען, צוזאָגען, אַז דער מאַרשאַל האָט מיך העפֿליך אויפֿגענומען. זיינע ערשטע ווערטער זענען געווען: „איך בין נישט צופֿרידען מיט ענגלאַנד“. „ענגלאַנד איז נאָך ווייניגער צופֿרידען פֿון איינעם, וואָס רופֿט זיך מאַרשאַל פּילסודסקי“ — האָב איך געענטפֿערט. דער מאַרשאַל האָט געפֿרעגט פֿאַרוואָס, און איך האָב איהם געענטפֿערט, אָנקניפּענדיג דירעקט אין זיין מלוכה־איבערקעהרעניש אין מאַי. די דיסקוסיע האָט זיך פֿערשאַרפֿט. די האַלטונג פֿון מאַרשאַל און זיין אופֿן פֿון רעדען האָבען מיר דערמאָהנט קלעמאַנסאָ'ן אין די לעצטע יאָהרען פֿון דער מלחמה. יעדעס געשפּרעך מיט קלעמאַנסאָ האָט זיך געוועהנליך אָנגעהויבען פֿון בעליידיגונגען און האָט זיך געצויגען בעגלייט פֿון געגענזייטיגע קלעפּ און געענדיגט האָט עס זיך מיט אַ הסכּם און פֿרעהליך.

אַזוי איז אויך געווען מיט פּילסודסקי'ן. אין אונזער דיסקוסיע איז געקומען אַ גינסטיגע ענדערונג, ווען איך האָב אָנגעהויבען צו קריטיקירען דעם טויטען־פּונקט, אויף וועלכען עס זענען געבליבען שטעקען די בעציהונגען צווישען פּוילען און ליטע; איך האָב געזאָגט, אַז לויט מיין שטאַנדפּונקט, וואָלט דער איינציגער אויסוועג פֿאַר ליטע געווען די פֿעראייניגונג מיט פּוילען. ווי דאָס איז שוין אַמאָל אין דער פֿערגאַנגענהייט געווען.

פּילסודסקי האָט אָנגעהויבען רעדען וועגען ליטע לאַנג און מיט געפֿיהל, אַרויסווייזענדיג זיין גאַנצע טיפֿע ליבע צום לאַנד, וואו ער איז געבוירען געוואָרען. דערנאָך האָבען מיר גערעדט וועגען די פּויליש־רוסישע בעציהונגען און צום סוף

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

פון מאַרשאַל פּילסודסקי׳ס רעוואָלוציאָנערער פערגאַנגענהייט.

דער גײעג נאָך די אַנטלאָפענע באַיאָווצעס

אויפ׳ן בעגינען זענען קיין בעזדאַן אָנגעקומען פּאָליציי, זשאַנדאַרמעריע, מען האָט מאָביליזירט די גאַנצע פּאָליציי פון ווילנער קאַנט און מען האָט געהייסען אַרעסטירען יעדען פערדעכטיגען. אויף דער באַהן־סטאַציע לאַנדוואַראָווע האָט מען פערהאַלטען א יונגענמאַן וועלכער האָט ביים פערהאַלטען איהם געשאָסען צו די זשאַנדאַרען. מען האָט ביי איהם געפונען א פּאַס אויפ׳ן נאָמען פון א געוויסען מילער, א בראַונינג און 72 רובעל געלד.

נישט ווייט פון טרינאָפּאָל האָט מען צווישען די וואַסער־גראָזען געפונען פערשטעקט 2 לודקעס וועלכע האָבען צו קיינעם אין יענעם געגענד נישט געהערט. עס זענען פערהאַלטען געוואָרען דער באַ־יאָוויעץ פּיאַלקאָווסקי מיט׳ן פּאַס אויף דער פאַ־מיליע מילער־סווירסקי, וועלכער איז פערהאַלטען געוואָרען אין סאָסנאָוויץ און נאָך דריי פּערזאָן, וועלכע זענען צוגעצויגען געוואָרען צום פּראָצעס וועגען בעזדאַנער אָנפאַל.

אין דעם פּראָטאָקאָל, וואָס איז צונויפגע־שטעלט געוואָרען נאָכ׳ן צונויפציילען דאָס גע־ליבענע געלד און דעם באַגאַזש אין פּאָסט־וואַגאָן איז געווען געזאָגט, אַז דער גאַנצער סכום ווערט־פּאַפּירען, קופּאָנעס, זילבער און קופּער־געלד און די באַנקנאָטען, וואָס מען האָט דורכגעשטאָכען אויף אָפּצושיקען קיין פּעטערבורג, האָט בעטראָפען אַ סומע פון 2 מיליאָן, מיט 700 טויזענד, 728 רובעל.

אין עטליכע טעג אַרום האָט די פּאָליציי גע־פונען אין אַ פערלאָזענער דירה אין זווערינעץ לעבען דער ווילייע, 4 באָמבעס, אַ מויזער־ביקס, מיט הונדערט קוילען און רעשטען פון עסענוואַרג.

פון דער אַקציע אויף דער סטאַציע בעזדאַן איז דערהרגעט געוואָרען דער זשאַנדאַרם דוראָוו, און לייכט־פערוואונדעט דער זשאַנדאַרם באָריסאָוו.

פון דעם פּאַטרול זעלנער זענען שווער־פער־וואונדעט געוואָרען די 2 יודישע זעלנער שמואל קליש און משה פּרימאַק. 2 זעלנער זענען לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

זוכענדיג די שפורען פון די אַנטלאָפענע באַ־יאָווצעס, האָט מען אויפ׳ן וועג געפונען עטליכע זעקלעך, אַ קאָשיק מיט דינאַמיט, אַ קעסטעל קאַר־ביד, צינד־שנורען און קוילען. שפורען פון די אַנטלאָפענע באַיאָווצעס זענען נישט אויסגעפונען געוואָרען.

דער פּראָצעס וועגען דער בעזדאַנער קאַמפּס - אַקציע

דינסטאָג דעם 28־טען סעפּטעמבער 1909־טען יאָהר, האָט דאָס צאַרישע קריגס־געריכט אין ווילנע פערמשפּט צו טויט־שטראָף דעם באַיאָוויעץ טשעסלאַוו סווירסקי, וועלכער האָט אַלס „פּורמאַן" געפיהרט די בריטשקע פון פּילסודסקי׳ס גרופּע.

צו טויט־שטראָף זענען אויך פערמשפּט גע־וואָרען דער באַיאָוויעץ פּיאַלקאָווסקי און דער אויסבעהאַלטענער פון די געווער טשעסלאַוו זאַק־זשעווסקי.

צו אייביגע תפיסה זענען פערמשפּט געוואָרען דער שניידער גראַבאָווסקי און די פרוי קאָזאַקע־וויטשובנאַ, וועלכע זענען געווען אָנגעקלאָגט אין אויסהאַלטען קאָנספּיראַטיווע דירות פאַר די פּוי־לישע רעוואָלוציאָנערען.

נאָכדעם ווי אין דעם פּראָצעס האָט זיך אַריינ־געמישט מיט אַ שאַרפען פּראָטעסט די פראַנצויזישע ליגע פאַר מענשען רעכט און דער דעמאָלסדיגער דעפּוטאַט פון עסטרייכישען פּאַרלאַמענט איגנאַצי דאַשינסקי, וועלכער האָט ספּעציעל אינטערווענירט פאַר דעם עסטרייכישען בירגער זאַקזשעווסקי, איז די טויט־שטראָף פערביטען געוואָרען אויף אייביגע קאַטאָרגע.

אַלע 5 פערמשפּטע זענען פערשיקט געוואָרען אויף קאַטאָרגע, פון וואַנען זיי זענען בעפרייט געוואָרען אַ דאַנק דער רוסישער רעוואָלוציע, אין 1917־טען יאָהר.

די קאַמפּס־גרופּע פון דער רעוואָלוציאָנערער פראַקציע פון פּ. פּ. ס. וועלכע האָט ביי דער בעזדאַנער קאַמפּס־אַקציע פערלוירען נישט מעהר ווי 2 באַיאָווצעס פון דער צאָהל 17 האָט אין אַ יאָהר אַרום, זומער־צייט אין 1909־טען יאָהר אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן צו פערנעהמען די מלוכה־קאַסע אין דער שטאָט מאָזיר.

דער אַלגעמיינער פּלאַן איז געווען ענליך צו דעם קאַמפּס־פּלאַן לעבען בעזדאַן.

די אַקציע האָט בעדאַרפט אויסגעפיהרט ווע־רען אויף דער באַהן־ליניע ריגע — דווינסק — וויטעבסק.

מיט דער דאָזיגער אַקציע האָט געזאָלט אָנ־פיהרען יוזעף פּילסודסקי מיט. דער בעטייליגונג פון אַלעקסאַנדראַ שטשערבינסקאַ, אַלעקסאַנדער פּריסטאָר, און זיין פרוי, וואַלערי סלאַוועק קאַזי־מיר סאָסנקאָווסקי און אַ רייה אַנדערע באַיאָווצעס. דער דאָזיגער פּלאַן איז אָבער צוליב אַ סך פּאַרטיי־סיבות נישט רעאַליזירט געוואָרען.

(ענדע)

די אפגעשטאנענע

יודישע אַרבייטער און אַרבייטסגעבער

פון ד״ר א. מוקדוני

ווער ווייס עס נישט?

עס זענען פאַראַן יודישע פאַבריקאַנטען, יו־דישע סוחרים און סתם רייכע יודען, וועלכע ווילען נישט האָבען קיין יודישע אַרבייטער אין זייערע פאַבריקען, קיין יודישע אָנגעשטעלטע אין זייערע ביוראָס און קיין יודישע דינערשאַפט אין זייערע הייזער.

פיל רייכע יודען מיידען אויס, היטען זיך אויס פון די אָרימע אַרבייטענדיגע יודען, ווי פון אַ פּעסט.

דאָס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אין אַ סך אַנדערע לענדער.

וואָס דאַרפט איהר מעהר, אַפילו אין א״י, וואו אַלע, סיי אָרים, און רייך, זענען געקומען אויפריכטען דאָס יודישע לאַנד, צו שאַפען אַ געזונד נאָרמאַל און שעהן יודיש לעבען, — איז עס אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען.

אַ היבש ביסעל רייכע, וואוילהאַבענדע יודישע קאָלאָניסטען, וואָס זענען רייך געוואָרען און בעל גופיש געוואָרען אויף קהלש יודיש געלד, ווי אַפילו ווילען נישט קיין יודישע אַרבייטער.

ווייסען מיר עס און מיר האָבען עס אָנגענומען ווי א שווערען מום, וואָס מיר האָבען אָנגעלעבט פאַר די 2 טויזענד יאָהר פינסטער לעבען אין דער פרעמד.

מיר האָבען זיך שוין כמעט איינגעלעבט מיט דעם דאָזיגען מיאוסען און שענדליכען מום אין אונזער לעבען.

ער האָט שוין אַפילו אויפגעהערט צו שמערצען און צו ווייטאָגען, אָט אַזוי ווי עס טוט נישט וויי אַנ׳אַלטע הינקעניש און אַנדערע כראָנישע מומים.

די סיבות פון דער דאָזיגער מיאוסער און קראַנקער דערשיינונג דאַרפט איהר נישט זוכען אין טיפע בעהעלטענישען פון דער מענשליכער נשמה. ניין, די סיבות זענען ריין עקאָנאָמישע, איהר דאַרפט זיי זוכען פשוט אין די קעשענעס פון די יודישע פאַבריקאַנטען.

זיי זאָגען, אַז די אַרבייט פון דעם יודישען אַרבייטער קאָסט טייערער, זוכט מען ביליגערע אַרבייט, כדי עס זאָל מעהר אַריינקומען אין קע־שענע.

דער יודישער אַרבייטער איז דער יונגסטער פון אַלע אַרבייטער אויף דער וועלט, ער האָט אָנגעהויבען סתם אַרבייטען שפּעטער, ער איז שפּע־טער פון אַלע אַרבייטער אין דער וועלט אָרגאַניזירט געוואָרען, ווי אַנ׳אָרגאַניזירטער אַרבייטער איז ער אינגאַנצען אַלט דריי־פיר צענדליג יאָהר.

איז דער יונגסטער און שפּעט־אָרגאַניזירטער אַרבייטער געוואָרען דער ענטוויקעלטער און קולטו־רעלער אַרבייטער, פאַר וועלכען יודישע אַרבייטס־געבער ציטערן און וועלכע יודישע אַרבייטסגעבער מיידען אויס מיט אַלע מעגליכקייטען!

דער שטילער קליינשטעטלדיגער בעל־מלאכה, דער שמעוודיגער, דערשלאָגענער, דער פרומער און גוטער יודישער בעל־מלאכה איז אין אַ קורצער צייט פערוואַנדעלט געוואָרען אין א גרויס־שטאָטי־שען אַרבייטער.

ער האָט איבערגעיאָגט דעם יודישען בעל־הבית, דעם יודישען מיטעל־קלאַס, און אַפילו די יודישע אינטעליגענץ נישט נאָר אין זיין גייסטיגער ענטוויקלונג, נאָר אַפילו אין בויען יודישע איב־סטיטוציעס, אין אָרגאַניזירען דאָס יודישע לעבען און אין טרייבען דאָס יודישע לעבען פון קליינ־שטעטעלדיגקייט אין גרויס־שטאָטישקייט.

דער יודישער אַרבייטער האָט אויפגעלעבט דעם האַלב - פער׳חלש׳טען, דעם אינערטען און דעם אַפּאַטישען ישוב אין ארץ־ישראל.

דער יודישער אַרבייטער האָט אָנגעהויבען בויען זיינע אינסטיטוציעס און ער האָט מיט זיי בעדעקט דאָס קליינע ארץ ישראל.

און אין אַ קורצער צייט איז דער אַרבייטער אין ארץ־ישראל געוואָרען די גרעסטע אָרגאַניזירטע קראַפט.

און ס׳איז געקומען דער מאָמענט, ווען מען האָט קיין אַנדער ברירה נישט געהאַט ווי צו איבערגעבען איהם די גאַנצע פיהרונג.

דאָס איז געשעהען פאַר אונזערע אויגען אין קנאַפּע 20 יאָהר.

דער יודישער אַרבייטער איז איבערגעוואַקסען מיט צען קעפּ זיין בעל־הבית, וואָס האָט זיך געיאָגט ווי אַ בענומענער נאָך פּראָפיט, דער יו־דישער אַרבייטער איז געוואָרען פּאָליטיש קע־רעוודיגער, געזעלשאַפטליך ברייטער און אפילו נאַציאָנאַל טיכטיגער און קליגער פאַר זיין בעל־הבית.

דער יודישער אַרבייטסגעבער איז דער סאַמע אָפּגעשטאַנענסטער מענש, ער איז נאָך דאָר אַל־טער יודישער בעל־הבית, וואָס די גאַנצע אַרבייטער־בעוועגונג און די רעוואָלוציע, וואָס זי האָט גע־מאַכט אין דער אינדוסטריע פון דער גאַנצער וועלט, איז איהם אינגאַנצען פערבייגעגאַנגען, דעם פּאַלעסטינער קאָלאָניסט, דעם ווילנער אָדער דעם לאָדזער פאַבריקאַנטעל און די אַלע אַנדערע קלע־נערע און גרעסערע סוחרים בעפאַלט אַנ׳אימה, ווען עס קומט זיי פאַר צו דערנעהנטערען זיך מיט׳ן יודישען אַרבייטער אויפ׳ן עקאָנאָמישען באָדען.

זיי ווייסען נישט, אַז די קולטור, וואָס דער יודישער אַרבייטער האָט אָנגעלעבט, האָט אויך איהם געמאַכט פאַר אַ בעסערען, פאַר א פּראָדוק־טיווערען אַרבייטער.

זיי ווייסען נישט.

א סך האָבען מורא פאַר׳ן יודישען אַרבייטער, ווייל זיי האָבען גאָר אַ גוטע מיינונג וועגען יו־דישע אַרבייטער, זיי זענען טאַקע פלינקע, קלוגע און דורכגעמאַכטע יודען, דערפאַר האָט ער מורא פאַר זיי.

עס איז איינע פון די פיל טראַגעדיעס אונזערע.

דער אַרבייטער איז אַוועק העט ווייטער פאַר׳ן יודישען בעל - הבית און זיי קענען זיך נישט צוזאַמענרעדען.

דער יודישער אַרבייטער איז צו האַסטיג גע־וואַקסען און דער יודישער פאַבריקאַנט איז גע־שטאַנען אויף איין אָרט.

ביי לייטען האָט דער אַרבייטסגעבער דורכ־געמאַכט אַ גרויסע ענטוויקלונג, ער האָט זי דורכ־געמאַכט גלייך מיט די אַרבייטער.

די אַרבייטער האָבען געשטעלט פאָדערונגען און ער, דער אַרבייטסגעבער, האָט געשאַפען אין זיינע פּאַרלאַמענטען און שטאָט־פערוואַלטונגען ביי־סאָציאַלע געזעצען.

דער אַרבייטער האָט געאַרבייט און דער אַר־בייטסגעבער האָט שטודירט די אַרבייט.

קען זיך דער ענגלישער אַרבייטער מעהר, אָדער ווייניגער צוזאַמענרעדען מיט זיין אַרבייטס־געבער. דער ענגלענדער ווייס, אַז דער אַרבייטער איז אויך אַנ׳ענגלענדער און זיי ביידע מוזען דורכקומען, אויב זיי ווילען לעבען אויף דער וועלט, און לאָזען ענגלאַנד לעבען.

דער ענגלישער אַרבייטסגעבער האָט התחייבות׳ן צום ענגלישען שטאַט, און דעריבער צו די מיטגלידער פון שטאַט סיי אַרבייטער און סיי אַרבייטסגעבער.

ער עקספּלאָאַטירט זיינע ענגלישע אַרבייטער אָהן רחמנות, אויף דעם איז ער אַ פאַבריקאַנט און דער אַרבייטער, אַנאַרבייטער.

דער אַרבייטער ווערט עקספּלואַטירט אָבער ווען דער ענגלישער פאַבריקאַנט לאָזט זיין פאַבריק גיין, איז ער, דער ענגלישער אַרבייטער, דער אַר־בייטער אין פאַבריק.

אין אונזער נישט־נאָרמאַלען לעבען קומען פאַר די טשיקאַווסטע קוריאָזען. אַלע זוכען ענט־וויקעלטע און קולטורעלע אַרבייטער, ווי מיט ליכט, ווייל דער ענטוויקעלטער און קולטורעלער אַרביי־טער איז דער בעסטער, ביי אונז אָבער האָט מען מורא פאַר׳ן יודישען אַרבייטער, ווייל ער איז ענטוויקעלט און קולטורעל.

מיר וואַקסען נישט נאָרמאַל, איין טייל פון אונזער נאַציאָנאַלען קערפּער איז ענטוויקעלט שטאַרק און דער אַנדערער שלעפּט ענטוויקעלט.

דעריבער הינקט אַלץ.. .

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערווען קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel: 148 89
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

אימפּאָזאַנטע הזכרה נאָך מאַרשאַל פּילסודסקי אין פּאַריז

אין פּאַריז איז פאָרגעקומען אַנ׳אימפּאָזאַנטע הזכרה נאָך דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי. איבער טויזענד פּוילישע יודען, אפילו אזעלכע, וועלכע וואוינען שוין לאַנגע יאָהרען אין פּאַריז, זענען געקומען אין דער שוהל נאָטר דאַם דע נאַזאַרעט, וועלכע איז געווען ווייט צו קליין אויף אריינצונעמען די אַלע יודען.

שוין פון 6 אָן האָבען אָנגעהויבען אָנצוקו־מען די פערשידענע דעלעגאַציעס, עס זענען געקו־מען די פערשידענע יודיש פּוילישע לאַנדסמאַנשאַפ־טען, די „פריינד פון וואַרשע", די גאַליציאַנער פּאַסיעטע, די שעדלעצער לאַנדסלייט, די ביאַלאַ פּאָדלאַסקער, די יודישע קאָמבאַטאַנטען, די יודישע פריי־ווילליגע און קאָמבאַטאַנטען, די אָריענטאַלישע קאָמבאַטאַנטען, די שוהל פון סענט אוען און פיל אַנדערע יודיש פּוילישע לאַנדסמאַנשאַפטען. עס זענען אויך געקומען דעלעגאַציעס פון „דער פּוילי־שער פעדעראַציע פון די פערטיידיגער פון פאָטער לאַנד", פעראיין פון די פּוילישע פרייוויליגע „באַ־ראַנטשיקעס", פעראיין פון פּוילישע רעזערוויסטען א. א.

די שוהל איז אינגאַנצען איבערפולט, מען זעהט פיל יונגע יודען, פיל אַלטע לייט.

דער פעראיין פון פּוילישע יודען, וועלכער האָט אָרגאַניזירט די הזכרה, נעמט אויף די איינגע־לאַדענע געסט און דעלעגאַציעס.

6 מיט 45 קומט אָן דער פּוילישער אמבאַ־סאַדאָר גראַף כלאַפּאָווסקי אין בעגלייטונג פון גראַף סקשינסקי, דער פּרעזידענט פון די פּוילישע יודען ד״ר הופנאַגעל, צוזאַמען מיט דעם וויצע פּרעזי־דענט ד״ר איזביצקי, נעמען אויף די געסט, פאַר אויס געהט דער גראַן ראַבען פון פּאַריז ה׳ זשוליען וויל, דאַן דער גראַן ראַבען ה׳ ליבער און דער ראַבינער יוסף זאַקס, הינטער זיי קומט דער אמבאַ־סאַדאָר כלאַפּאָווסקי, גראַף סקשינסקי, דער מיניס־טעריאַל ראַט מילשטיין, דער גענעראַל קאָנסול יאַנ־קאָווסקי, דער פּרעסע רעפערענט יאַן נעכאַן.

דעם צוג שליסט א דעלעגאַציע פון יודישע קאָמבאַטאַנטען מיט דער פאָהן פון זייער פעראיין, וועלכע עס טראָגט דער פאָן טרעגער טאַלאָמאָן ראַיטבור.

די אָרגעלען שפּילען. דער ריזיגער עולם, מענער און פרויען, שטעהען אויף פון די ערטער, מען קומט צו צו דער ביהנע, וואו דעם אמבאַסאַ־דאָר נעמט אויף דער פּרעזידענט פון דער קאָנסיס־טאָריע באַראָן ראָטשילד דע ראָטשילד און די מיט־גלידער פון דער שוהל.

דער אמבאַסאַדאָר פערנעמט א ספּעציעלען פאָטעל אין אויבען אָן פון דער ביהנע. אַרום זיצען דער גענעראַל־קאָנסול ד״ר יאַנקאָווסקי, ד״ר הופנאַגעל און ד״ר איזביצקי.

דער צווייטער טייל פון דער בימה פערנע־מען די יודישע קאָמבאַטאַנטען און א דעלעגאַציע פון די פּוילישע קאָמבאַטאַנטען.

די טרויער־צערעמאָניע הויבט זיך אָן, די אָרגעלען שפּילען. דער חזן ה׳ כהן מיט דעם כאָר זינגען די געהעריגע תפילות.

דאַן פערנעמט הרב ליבער דעם בעלעמער. ער האַלט א גרויסע דרשה, וועלכע מאַכט אויף אַלעמען א שטאַרקען איינדרוק. אין וואַרימע ווער־טער דערמאָנט הרב ליבער זיין לעצטען וויזיט אין פּוילען סך־הכל מיט עטליכע חדשים צוריק. דער רב האָט בעזוכט דעם בעריהמטען קראָקאָווער וואַוועל, וואוהין מען האָט איצט איבערגעפיהרט אין דער אייביגקייט שוין דעם ערשטען מאַרשאַל אין פּוילען.

ראַבינער ליבער דערמאָנט דאַן די אַלטע מטילפּולע קראָקאָווער שוהל, וועלכע איז געבויט געוואָרען אין דער צייט פון קאַזשימיעזש דעם גרויסען, ווען ער האָט אַזוי וואַרים אויפגענומען די פּוילישע יודען.

דאַן רעדט הרב ליבער וועגען די לעצטע 150 יאָהר פּוילישע געשיכטע, וועגען די אידע־אַלען פון די פּוילישע גרויסע עמיגראַנטען פון קעלעוועל און מיצקיעוויטש און וועגען זייער וואָ־רימער בעציהונג צו יודען.

„די יודען זענען שטענדיג געווען צוגעבונ־דען צו זייער לאַנד. די פּוילישע ערד איז אויך די ערד פון די פּוילישע יודען און די ווייסעל קאָ־לערט איהרע וואַסערען אויך פאַר זיי".

הרב ליבער שילדערט די פיגור פון פער־שטאָרבענעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי. ער איז נישט געווען בלויז דער שעפער פון דעם לאַנדס בעפרייאונג נאָר אויך דער, וועלכער האָט אָפּגע־היט די אָרדנונג, אין מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי האָבען די פּוילישע יודען געפיהלט א זיכערקייט, דער אויבער־ראַבינער ליבער גיט איבער פאַר שירענע פאַלען פון פּילסודסקיס איבערגעבענהייט צו זיינע יודישע לעגיאָנערען.

הרב ליבער רופט אויס:

— דער ריזיגער המון יודען, וועלכער איז היינט געקומען אין דער שוהל צו דער הזכרה איז א בעוויז, אַז פּוילען איז נישט זעהר ווייט פון זייער הארץ.

* * *

די אָרגעלען שפּילען שאָפּען׳ס טרויער־מאַרש. הרב יוסף זאַקס זאָגט דאַן א ספּעציעל פערפאַסטע תפילה פאַר דעם אָנדענקען פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי. די אָרגעלען שפּילען דעם פּוילישען נאַציאָנאַלען הימן. די שוהל ווערט איבערגעפולט מיט די קלאַנגען פון דער „יעשטשע פּאָלסקאַ". דער גרויסער עולם שטעהט אויף פון די ערטער, די פעהנער פערנויגען זיך. די טרויער־צערעמאָניע איז געענדיגט.

דער פּוילישער אמבאַסאַדאָר דריקט דאַן אויס זיין טיפען דאַנק דעם אויבער־ראַבינער לי־בער, דעם אויבער־ראַבינער זשוליען וויל, דעם ראַבינער יוסף זאַקס, דעם באַראָן ראָבערט דע ראָטשילד און דעם פעראיין פון פּוילישע יודען.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

אויב מען פערקויפט סחורות פאר האנדווערקער

וואס פארא פאטענט דארף מען האבען?

דאס געזעץ וועגען האנדעלס־פאטענטען זאגט גאנץ קלאר, אז אויף א פאטענט דריטע קאטעגאריע מעג מען פערקויפען נאר צו קאנסומענטען. פונדעסטוועגען קומען ארויס ספקות און פראצעסען ארום דער פראגע צי מען מעג פערקויפען סחורה צו האנדווערקער אויב מען האט א דריטע קאטעגאריע? ווארום האנדווערקער זענען נישט קיין קאנסומענטען. א האנדווערקער הייסט א פראדוצירער א ווידערפערקויפער.

די פאטענטען־פראטאקאלען און פראצעסען קומען פאר צוליב דעם, וואס עס זענען פאראן פילערליי געשעפטען, וואו מען קאן נישט וויסען צי דער קונה איז א קאנסומענט, אדער גאר א האנדווערקער.

למשל, א לעדער־געשעפט, פון וואנען קאן דער סוחר וויסען, צי דער קונה איז א קאמאשענמאכער אדער א שוסטער, צי גאר א קאנסומענט עס קויפט איינער איין געמזע, אדער איין כראם, וואס איז גענוג אויף צוויי דריי פאר שיך; יעדער קאנסומענט קאן קויפען א שטיק לעדער פאר זיין הויז־געזינד.

אדער אין אן אייזען־געוועלב קאן מען נישט וויסען, צי דער קונה איז א קאנסומענט, אדער א האנדווערקער, ווען ער קויפט אזא קליינע מענגע סחורה ווי דאס קאן קויפען א פערזאן פאר אן אייגען־געברויך.

דאס זעלבע אין א געוועלב פון שניידער־צוגאטען. עטליכע מעטער פאטשעווקע, קנעפ, לייווענט א. ד. גל. קויפט א שניידער און א קליינע מענגע קאן קויפען אויך א קאנסומענט פאר זיין בעברויך און זיין פאמיליע.

דער סוחר קאן פשוט נישט וויסען צי דער וואס קויפט־איין א קליין ביסעל סחורה איז א האנדווערקער, צי גאר א קאנסומענט, ווארום מען רעדט דא זעלבסטפערשטענדליך וועגען די פאלען ווען מען קויפט א קליין ביסעל סחורה, וואס אזא צאהל קאן קויפען אויך א קאנסומענט.

און עס שטעלט זיך נאך א פראגע וואס איז דווקא בערעכטיגט דורכ'ן געזעץ: און אז מען ווייסט שוין יא, אז דער וואס קויפט איין די קליינע מענגע סחורה איז א האנדווערקער. נאר ער איז א שליח פון א קאנסומענט אלס מבין, און ער קויפט־איין נאר אזא קליינע צאהל סחורה ווי עס וואלט געקויפט דער קאנסומענט — למשל א שניידער קויפט איין צודאטען צו איין גארניטור א שוסטער קויפט לעדער פאר איין פאר שיך: דער קאנסומענט איז נישט קיין מבין אויף דעם ארט סחורה און ער ווייסט נישט ווי אזוי דאס איינצוקויפען, דער בעל־מלאכה טוט דאס פאר'ן קאנסומענט.

צי ווען מ'פערקויפט אזעלכע קליינע מענגעס סחורה צו א האנדווערקער, אלס פערטרעטער, שליח פון קאנסומענט קומט אויך א צווייטע קאטעגאריע?

אויף דער דאזיגער פראגע האט געגעבען אן ענטפער דער אורטייל פון קרייז־געריכט אין א פראצעס, וואס די שטייער־מאכט האט פערפיהרט, געגען א סוחר פון שניידער־צודאטען.

דעם דאזיגען סוחר האט מען געמאכט א פראטאקאל, אז ער פערקויפט שניידער־צודאטען נישט קאנסומענטען נאר שניידערס, דעריבער האט מען פון איהם געפאדערט א פאטענט צווייטע קאטעגאריע און דערביי א געלד־שטראף.

דער סוחר האט אנגעגעבען אן אפעלאציע אין קרייז־געריכט און האט זיך פערטיידיגט, אז ביי א קליינעם קוואנטום סחורה, וואס זיינע קונים קויפען, קאן ער נישט וויסען, צי דאס זענען האנדווערקער.

דאס קרייז־געריכט האט אפגעווארפען די פאדערונג פון שטייער־אמט מיט'ן מאטיוו, אז אויב דער סוחר האט נישט געוואוסט, אז ער פערקויפט צו א שניידער אדער קאנסומענט איז גענוג א פאטענט פון דריטער קאטעגאריע.

די שטייער־מאכט האט אפעלירט אין העכסטען געריכט, אבער אויך דאס העכסטע געריכט האט אפגעווארפען די פאדערונג פון שטייער־אמט אויסצוקויפען א פאטענט פון צווייטער קאטעגאריע.

די האנדעלס-קאמערן פאדערן אפצושאפן דעם פאר. 54

דאס מיניסטעריום וויל איהם אבער פערברייטערן

דער פאראגראף 54 איז נאך אלץ אקטועל און געהט נישט ארפ פון דער טאג־ארדנונג סיי אין מיניסטעריום און סיי אין די ווירטשאפטליכע ספערען.

די רעגירונג וויל פערברייטערן די קאמפעטענץ פון דעם פאראגראף 54 פון דער אויספיהר־פעראָרדנונג צו דער שטייער־ארדינאציע אויף דעם אופן, אז אלע סוחרים, וועלכע בעזיצען פאטענטען פון צווייטער קאטעגאריע, זאלען מוזען, אהן אויסנאהם, פיהרען האנדעלס־ביכער.

דער פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערן איז אבער אין א גאנץ אנדערער מיינונג און פאריגע וואך, האט ער זיך ווידעראמאל געווענדעט צום פינאנץ־מיניסטעריום מיט א מעמאריאל, אין וועלכען ס'ווערט אויפגעוויזען, אז מ'דארף דעם בעריהרטען פאראגראף איינגאנצען אפשאפען. אי'ן מעמאריאל ווערט ווייטער אנגעוויזען, אז דער פאר. 54 איז שעדליך, בעשווערט די לאגע אין האנדעל און אינדוסטריע און מאכט אונמעגליך א יושרדיגע בעשטייערונג.

דער פערבאנד ווייזט ווייטער אן, אז די פאדערונג: אז אין די ביכער מוזען דורכאויס אנגעגעבען ווערען די נעמען און אדרעסען פון די קויפער און ליפעראנטען — איז געגען די פרינציפען פון האנדעלס־בוכהאלטעריע, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געווארען אין נייעם האנדעלס־קאדעקס.

אין האנדעלס־קאדעקס ווערען אויסגערעכענט די הויפט־פרינציפען פון דער בוכהאלטעריע און דערביי ווערט נאך צוגעגעבען, אז מען דארף פיהרען די ביכער לויט די אנגענומענע טראדיציעס און פרינציפען פון דער האנדעלס־בוכהאלטעריע און די דאזיגע פרינציפען גיבען טאקע נישט די נויטווענדיגקייט דורכאויס אויפצוגעבען אין די ביכער די נעמען און אדרעסען פון די קאסע־קונדען וועלכע מ'קען נישט און מ'ווייסט נישט פון זיי.

דער פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערן פאדערט דעריבער אפצושאפען די פליכט צו פערשרייבען די נעמען פון די קאסע־קונדען

וועגען שטייער-עקספערטען

די וואך איז אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15 אויף די וועכענטליכע פערזאמלונגען ארומגערעדט געווארען פאלגענדע אקטועלע פראגען.

דאס פינאנץ־מיניסטעריום אין „אקולניק" פון 18 מאי ה. י. נ. 5. ד. פ. פון 15953-1-35 (דזשעננניק פון פינאנץ־מיניסטעריום נומער 15 פאזיציע 366 פון 31]5) — האט אויפגעקלערט, אז אויב דער שטייער־צאהלער וועט אין רעקורס בעטען ארויסרופען אן עקספערט נישט אויפגעבענדיג זיין נאמען, קען דער שטייער־אמט ארויסרופען וועלכען עקספערט ער וויל נאר, אבער נאר פון דער ליסטע וועלכע איז צוגעשטעלט געווארען פון דער האנדעלס־קאמער. פון דעם איז צו זעהען, אז דער צאהלער קען זיך אויסוועהלען דעם עקספערט און זיין נאמען אויפגעבען אין רעקורס.

די מיינונג, וועלכע האט ביז־איצט געהערשט אז די רשימה פון די עקספערטען דארף בלייבען אין געהיים און דער אויסוואהל פון עקספערט איז א צופעליגער און אנבעלאנגט נאר פון שטייער־אמט — איז געווען א פאלשע. אין צוזאמענהאנג מיט דעם האט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15 געווענדעט צו דער לאדזער האנדעלס־קאמער, זי זאל פערעפענטליכען די ליסטע פון די עקספערטען, וועלכע איז אויסגעארבייט געווארען אין אנהויב פון לויפענדען יאהר און וועט זיין גילטיג צוויי יאהר.

די אלע, וועלכע האבען שוין אריינגעטראגען רעקורסען און נישט אויפגעגעבען די נעמען פון די עקספערטען, קענען דאס איצט טון, בערופענדיג זיך אויף דעם מיניסטעריאלען „אקולניק".

אין זעלבען „אקולניק" איז אויך אויפגעקלערט געווארען: 1) אז דאס נישט צושטעלען אויף דער פאדערונג פון שטייער־אמט ביילאגעס צו דער „זעזנאניע" פון הכנסה קען נישט אפגעשאצט ווערען אונטער די אויגען נאר ס'ווערט ארויפגעלעגט בלויז א שטראף ביז 500 זלאטעס.

2) די פעראנטווארטליכקייט פאר'ן אומזאץ־שטייער גייט נישט איבער צום איבערנעמער פון דער אונטערנעמונג אויב דאס גאנצע געוועלב־איינריכטונג מיט דער גאנצער סחורה זענען פערקויפט געווארען אויף א ליציטאציע. אהן בעדייטונג איז דאס, וואס דער איבערנעהמער פיהרט ווייטער דעם זעלבען מסחר און אויך דאס, וואס דער אומזאץ־שטייער איז נישט געדעקט געווארען מיט דער סומע פון דער ליציטאציע.

3) אין פאל, ווען עמיצער גיט אן א ביטע וועגען ארויסגעבען א קלענערע קאטעגאריע פאטענט, אדער איינגאנצען בעפרייען פון אויסקויפען א פאטענט און פאר'ן צושיקען א דעציזיע — ענטפער אויף דער ביטע, האט דער שטייער־אמט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל, דארף דער שטייער־אמט, גלייך נאכ'ן בעקומען די דעציזיע פון דער פינאנץ־קאמער, פארטזעצען די שטראף־שריט ד. ה. אז דער שטייער־צאהלער בעקומט אפילו נישט די מעגליכקייט צו א בעשטימטען טערמין צו צאהלען צום פאטענט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15 געווענדעט מיט א מעמאריאל צו דער לאדזער האנדעלס־קאמער און אנגעוויזען, אז דאס וועט דערפיהרען צו דעם, אז קיינער וועט נישט קענען אריינטראגען ביטעס וועגען בעפרייען, אדער ארויסגעבען א הנחה־פאטענט, ווייל יעדער שטייער־אמט וועט זיך פערזיכערען, און מאכען קודם־כל פראטאקאלען, אזוי ווי ס'האבען ביז־איצט מאנכע שטייער אמטען געטון.

צום סוף ווערט פארגעלעזען א בריף פון „ל. א. פ. פ." אין וועלכען עס ווערט געדאנקט דער פערוואלטונג פון צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין פאר דער אקטיווער מיטבעטייליגונג אין דער 12־טער וואך פון „ל.א.פ.פ.".

וויכטיגער מיניסטעריאלער צירקולאר,

וועלכער קלערט אויף פערשידענע שטייער-ענינים

די טעג האבען די פינאנץ־קאמערן און די שטייער־אמטען בעקומען פון פינאנץ־מיניסטעריום א צירקולאר, אין וועלכען ס'ווערען אויפגעקלערט פיל נישט־קלאהרע ענינים.

דער שטייער־אמט קען געבען א פרעמדען פערזאן די יסודות און מאטיווען פון דער שטייער־שאצונג פון וועלכען ס'איז סוחר, גאר דעמאלס, אויב דער פערזאן האט א שריפטליכע בעפולמעכטיגונג פון בעשטייערטען, אפילו אן אדוואקאט מוז האבען אזא שריפטליכע בעפולמעכטיגונג.

ווייטער ווערט אויפגעקלערט, אז ווען א שטייער־צאהלער פערלאנגט אין רעקורס, אז מ'זאל אויסהערען דעם עקספערט אדער עדות אונטער א שבועה. דארף דער אמט נישט ארויסצושיקען קיין מעלדונג צום שטייער־צאהלער, מיט'ן טערמין פון פערהער. אזא מעלדונג שיקט דאס געריכט.

ווען דער שטייער־אמט רופט ארויס אן עדות אדער עקספערט צו פערהערען אונטער א שבועה, נאר לויט אייגענער איניציאטיוו, האט דער שטייער־צאהלער דאס רעכט צו פערלאנגען, אז ער זאל זיין אנוועזענד ביים פערהער.

סיי דער פארשטעהער פון דער שטייער־מאכט און סיי דער שטייער־צאהלער האבען רעכט צו שטעלען דעם עקספערט אדער עדות צוגאבע־פראגען, וואס זענען ארויסגעדרונגען בעת'ן פערהער אין געריכט גופא.

אויב מ'ווענדעט זיך צום שטייער־אמט נאך די שריפטליכע יסודות און מאטיווען פון דער שאצונג און דער שטייער־צאהלער האט נישט אפגעצאהלט דעם שטעמפעל־שטייער פאר די דאזיגע דאקומענטען, איז דער אמט מחויב ארויסצוגעבען די פערלאנגטע קאפיעס און דעם שטעמפעל־שטייער דארף מען שפעטער אויפמאהנען דורך אן עקזעקוציע.

קאנפערענץ וועגען פאטענטען

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ווערט אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15 אויסגעארבייט א פראיעקט וועגען האנדעלס־פאטענטען אויפ'ן יאהר 1936. ס'איז כדאי אנצוווייזען, אז יעדע בראנזשען־סעקציע טוט פארבערייטען אן אייגענעם פראיעקט, גינסטיג פאר זיין בראנזשע, און דערנאך וועט פון די אלע אויסגעארבייט ווערען א געמיינזאמער פראיעקט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, קומט פאר מארגען מיטוואך אין אווענד, אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15 אז קאנפערענץ פון פערוואלטונגען פון אלע סעקציעס, פעראיינען און אפטיילונגען אנגעשלאסענע אין דערמאנטען פעראיין. אויף דער קאנפערענץ וועט ברייט ארומגערעדט ווערען די פראגע פאטענטען.

עקזאמענס פאר עלעקטרא-טעכניקער

דער פעראיין פון אינהאבער פון עלעקטראטעכנישע אנשטאלטען טיילט מיט, אז דאס האנדעלס־ און אינדוסטריע־מיניסטעריום האט פעסטגעשטעלט א רעגולאמין פון די עקזאמינירן־קאמיסיעס. לויט דעם דאזיגען רעגולאמין, מוז יעדער, וועלכער וויל אפגעבען אן עקזאמען, צולעגען צו דער ביטע א צייגניש, אז ער האט מיטגעמאכט א 3־יעהריגע לעהרע און פראקטיק אין דער עלעקטראטעכנישער אינדוסטריע.

אין לאדז איז טעטיג די עקזאמינירן־קאמיסיע אין דער מלוכה'שער אינדוסטריע־שול און קומען פאר צוויי מאל א יאהר.

נאך אן'אנגענומענעם עקזאמען גיט די קאמיסיע ארויס דעם פעטענט א צייגניש, וועלכע שטעלט פעסט, אז דער עקזאמינירטער בעזיצט די מאס פאך־קענטניש צו פיהרען אן עלעקטראטעכנישען אנשטאלט.

(ווייטערדיגע האנדווערקער־ידיעות זעה 8־טע ז"ט)

אפשאפן די ליציטאציע-היענעס

דאס יוסטיץ-מיניסטעריום בעטראכט א נייעם פראיעקט וועגען אדורכפיהרען ליציטאציעס

דער אופן ווי אזוי ס'קומען איצט פאר ליציטאציעס אויף די פערנומענע זאכען דורך דער שטייער־מאכט אדער קאמארניקעס, זענען מסוגל איינגאנצען צו רואינירען דעם בעל־חוב.

דער דאזיגער אופן רופט ארויס א ווידערשטאנד אין אלע קרייזען און דעריבער האלט עס דערביי, אז דאס יוסטיץ־מיניסטעריום זאל רעפארמירען דאס געזעץ וועגען ליציטאציעס פאר חובות. ביז איצט קומען פאר ליציטאציעס אין דער אנוועזענהייט פון פראפעסיאנעלע ליציטאציע־גייערס, וועלכע רעדען אפ צווישען זיך צו צאהלען פאר די ליציטירטע זאכען וויפיל זיי ווילען און בעגעהען בכלל פערשידענע שווינדלערייען. דאס דערפיהרט דעם בעל־חוב צו א פולשטענדיגער רואין, ווייל זיינע זאכען אדער סחורה ווערען פערקויפט צו שפאט־ביליגע פרייזען.

אין יוסטיץ־מיניסטעריום ווערט איצט בעטראכט א פראיעקט איינצופיהרען אין פוילען דעם אמעריקאנער ליציטאציע־סיסטעם, לויט די געזעצען אין די פעראייניגטע שטאטען. דארט קומען נישט פאר קיין עפענטליכע ליציטאציעס. נאר דער קרעדיטאר, וואס מאכט די זאיענטשע, נעהמט צו די סחורה און ווירטשאפט פאר זיין חוב. די פרייזען אויף די סחורה און חפצים בעשטימען די געריכטליכע עקספערטען מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

ס'וואלט כדאי געווען, אז אונזער ליציטאציע־סיסטעם זאל וואס גיכער רעפארמירט ווערען.

ווען קען מען מאכן „אויספערקויפען" אין די געוועלבער?

די אינדוסטריע-מאכט וועט פעסטשטעלען ווען ס'הייסט נאכ'ן סעזאן

אין חודש אפריל איז ערשינען א צירקולאר פון דער לאדזער וואיעוואודזטווע, וועלכער שטעלט פעסט א רייה יסודות, וועלכע דארפען אנגעווענדעט ווערען דורך דעם אינדוסטריע־אמט פון דער ערשטער קאטעגאריע ביים אויספיהרען די פעראָרדנונגען וועגען די „אויספערקויפען" אין די האנדעלס־אונטערנעהמונגען. לויט דעם דאזיגען צירקולאר הייסען נאך־סעזאן און אינווענטאר־אויספערקויפען נאר אזעלכע, וועלכע קומען ווירקליך פאר נאכ'ן סעזאן, אדער נאכ'ן אינווענטאר־אדורכפיהרונג. די סעזאנען דארף מען פעסטשטעלען נאכ'ן אויסהערען די מיינונג פון דער פעראינטערעסירטער ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג.

אין שייכות מיט דעם דאזיגען צירקולאר האט זיך דער לאדזער אינדוסטריע־אמט פון דער ערשטער אינסטאנץ געווענדעט צו דער האנדעלס־קאמער מיט א ביטע פעסטצושטעלען די צייט, אין וועלכער ס'קענען פארקומען די נאך־סעזאן און נאך־אינווענטאר־אויספערקויפען. די לאדזער האנדעלס־קאמער פיהרט וועגען דעם דאזיגען ענין אדורך א גענויע אנקעטע.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

דינסטאג 11 ד סיון תרצה

יוני

זון-אויפגאנג 3.15
זון-אונטערגאנג 7.56

ראיאן=צוזאמענפאהר פון יודישע כאלופניקעס

די דיסקוסיע איבער די רעפעראטן פון אדוו. ווייצמאן און אדוו. סאלניק

אויף דער נאכמיטאג־זיצונג פון כאלופניקעס־צוזאמענפאהר, האבען זיך אנגעהויבען די דעבאטען איבער די רעפעראטען פון אדוו. ווייצמאן און אדוו. סאלניק. אין די דעבאטען האבען זיך בעטייליגט די דעלעגאטען: מאשקאוויטש (בענדין), לייכטער (קעלץ), פריץ (לאדז), וויינבערג (סאצ. האנדוו.־פעראיין), גאלדשטיין (קעלץ), גאלדבערג (סאצ. האנדוו.). זיידמאן (טשענסטאכאוו), ראדאשיצקי (לאדז), בענקעל (לאדז) א. אנד.

די בעריכטען פון די פראווינצער דעלעגאטען, וועלכע האבען זיך פערצויגען ביז שפעט אין אוונט איז געווען איין גרויסער וועה־געשריי פון דער טרויעריגער לאגע פון די יודישע כאלופניקעס. אלע דעלעגאטען וויזען אן, אז דער איינציגער אויסוועג צו פערבעסערן די לאגע איז א פעראייניגטער פראנט פון אלע גרופירונגען.

בעת דער רעדע פון א סאציאליסטישען האנד־ווערקער־דעלעגאט, איז געקומען צו אנ׳אינצידענט מיט׳ן פרעזידיום, און דער סוף איז געווען, אז די אנוועזענדע סאצ. האנדווערקער האבען פערלאזען דעם צוזאמענפאהר.

נאך דעם אינצידענט איז פארטגעזעצט געווא־רען די דעבאטע איבער די רעפעראטען. שפעט אין אוונט איז ערקלערט ,געווארען אנ׳איבעררייס ביז מאנטאג פריה.

נעכטען מאנטאג איז פארטגעזעצט געווארען די דעבאטע. צום סוף זענען אנגענומען געווארען א ריהה רעזאלוציעס.

פרטים פון דער נעכטיגער זיצונג און די רע־זאלוציעס — מארגען.

טראגע פון די יודען אין פאריז

געשפרעך מיטן וו.-פארזיצער פון „פריינד פון לאדז אין פאריז" ה׳ העלעמער

אין לאדז ווייזלט איצט דער וויצע־פארזיצער פון דעם פאריזער פעראיין ,,פריינד פון לאדז" ה׳ יוסף העלעמער וועלכער האט געבראכט א גרוס פון אלע לאדזער וועלכע געפינען זיך איצט אין פאריז, דאס רוב פון די דאזיגע לאדזער דערצעהלט אונז ה׳ הע־לעמער זענען ארגאניזירט אין דעם פעראיין ,,פריינד פון לאדז" דארט קומען זיך די לאדזער צוזאמען, האבען אנ׳איינענעם לאקאל וואו ס׳קומען פאר פאר־לעזונגען, און שמועסען, דאס איז אנ׳אפאליטישער פעראיין, דער פעראיין פיהרט א גרויסע הילפס־ארבייט נישט נאר פאר מיטגלידער נאר אויך פאר דורכ־רייזענדע לאדזער, וועלכע זענען אנטלאפען פון דייטשען גהינום.

דאס כאראקטעריסטישע פאר דעם לעבען פון די יודען אין פאריז אין איצטיגען מאמענט זאגט ה׳ העלעמער, איז דאס וואס איז כמעט ווי אפגעווישט געווארען די גרעניץ צווישען די איינגעבוירענע פראנצויזישע יודען און די איינגעוואנדערטע, וואס איז אמאל געווען נישט צו בעקעמפען.

ס׳לעבט זיך איצט די יודען אין פאריז נישט אזוי פויגעלדיג. דער קריזיס האט זיך געלאזען שטארק פיהלען אין די יודישע רייהען, בעזונדערס לעצטענס ווען מ׳האט אנגעהויבען ארויסצושיקען ,,פרעמדע" נאטירליך, זאגט ה׳ העלעמער, ווערט דאס נישט גע־מאכט ברוטאל, אבער ס׳ווערען דערביי רואינירט יו־דישע עקזיסטענצען, ס׳איז שווער שוין צו בעקומען ארבייטס־ערלויבנישען, מ׳זוכט אויס אלטע געזעצען וועלכע מ׳האט שוין איינגאנצען נישט געהאט בע־נוצט. למשל ס׳האט עקזיסטירט א געזעץ אז מארק־שטייער מוזען לכל הפחות האבען פאר 20 טויזענד פראנק סחורה, די מארק שטייערס זענען געווען ס׳־רוב יודען און דאס געזעץ איז קיינמאל נישט אפ־געהיטען געווארען, איצט פאדערט מען שוין די סחו־רה פאר 20 טויזענט פראנק. וואס די יודען קענען נישט בעווייזן, ס׳ווערט אויך שווערער אויף דער אוני־ווערזיטעט פאר אויסלענדער סתם, וואס שלאגט זיך אבער הויפטזעכליך אפ אויף דער יודישער שטודירענ־דער יוגענד.

אמאל, פערענדיגט ה׳ העלעמער, האבען די פא־ריזער יודען געלעבט גוט, היינט איז שוין גרויסע צרות און מען איז שוין בעזארגט וועגען זייער גורל.

א ליבעס טראגעדיע

חתן=כלה בעגעהען זעלבסטמארד

אין דער 30יעהריגער לעהרערין בראניסלאווא יאמראז פון לאדז, האט זיך פערליבט דער 22יעה־ריגער דארפס־ווירט פון כעלמי — יוזעף קופינסקי. קופינסקיס מוטער האט אבער בשום אופן נישט גע וואלט איינגעהן אויף דעם שידוך. דער יונגער קופינ־סקי האט דערויף נישט געלעגט קיין אכט און בע־שטעלט א חתונה. ווען די מוטער איז אבער צו דער חתונה עהערנעכטען נישט געקומען האט עס אויף דעם חתן אזוי געווירקט אז ער איז אוועקגעגאנגען פון די געסט און זיך פערסמט, ווען די געסט האבען זיך געכאפט אז דער חתן איז נישטא און איהם גע־נומען זוכען האט מען איהם שוין געפונען א טויטען.

די כלה האט דערזעהענדיג דעם אומגליק, זיך א־ריינגעשטאכען א מעסער אין האלז און איז אויפן ארט אויך געשטארבען.

—=—

א קאנווענץ פון קליידער-שטאף-פאבריקאנטען

נעהמט א האמה מיט די „חזרות"

אין לאקאל פון גרויס־אינדוסטריעלער־פער־באנד איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון פאברי־קאנטען אין דער קליידער־שטאף בראנזשע.

אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון דער גרויסער און מיטעלער אינ־דוסטריע.

צום סוף פון דער קאנפערענץ איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א קאנווענץ, וועלכע דארף בעשטימען שארפע רעפרעסיעס געגען די סוחרים, וועלכע שיקען „חזרה" און אויך געגען די פאברי־קאנטען, וועלכע אקצעפטירען די דאזיגע „חזרות".

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען בעשלוס איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע פון 5 פערזאן, וועלכע דארף אויסארבייטען א גענויען פראיעקט פון דער קאנווענץ און איהם פארשטעלען אויף אנ׳אלגעמיינער פערזאמלונג פון די פעראיניגטע סירטע פאבריקאנטען.

פארפאל

(א) פון די טרעפען אין הויז אויף גדאנסקא 50 איז אראפגעפאלען דער זוהן פון לאקאטאר אדאם יא נעטשעק, און צובראכען א האנד און בעקומען ערנ־סטע וואונדען אין קאפ און אין פנים. די פאגאטא־וויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(א) אויף באלוטער מארק איז בעגאנגען זעלבסט מארד דער היימלאזער פראנצישעק קראקאוויאק.

*

אויף רוג וואספולנא און זגערזשער האט אויסגע טרינקען סם די 40יעהריגע העלענא קרושיאק (מאר־צינא 12).

איינציגע הונדערט
פערשידענע סארטען טאבאק עקזיסטירען אויף דער וועלט.
די איינציגע
דאזיגע זענען די גילזען, וועלכע פערבעסערן דעם געשמאק פון די נערויכערטע פאפיראסען און פער־זילערן די לונגען געגען די שעד־ליכע איינפלוסען פון ניקאטין.
דאס זענען גילזען, די 4-וואטמאווע
„OSMAN"

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

(א) מארגען, מיטוואך ד. 12 ד. ח. דאר פען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעראצקיעגא 18) מיליטער־פליכטיגע פון יאהר־גאנג 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 9 פאליציי־קאמיסאר יאט מיט די פאמיליען־נעמען אויף

N O P R S T U Z Ź Ż

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2, די פא גער פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914, וואס וואוי נען אויפן שטח פון 14 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליען נעמען אויף

H L Ł M N O

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאוו־סקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום, (שרודמיעי־סקא 21), מ. בארטאשעווסקי, (פיעטריקאווער 95), ה. סקראווטשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי, (ראַ־קיטשינסקי 53).

סאניטארע-און-ארדנונגס קאנטראל

אין די קעהלערס און אויף די בוידעמס מוז זיין ריין און ארדנונג

(א) היינט הויבט זיך אן די סאניטארע און ארד־נונגס קאנטראלע, וואס וועט אדורכגעפיהרט ווערען דורך א ספעציעלער קאמיסיע פון סאניטאר־דאזא־רען. אין דער ערשטער רייה וועלען קאנטראלירט ווע־רען די קעהלערס וואו עס ווערען אפגעלעגט עס־זא־כען וועלכע ווערען שנעל פערפוילט און פערפעסטען די לופט, עס וועלען לוסטרירט ווערען די בעקערייען און יאטקעס, קאלאניאל געוועלבער א.ד.גל. כדי פעסטצושטעלען צי עס ווערען אויסגעפיהרט די סא ניטארע פארשריפטען. ווייטער וועלען לוסטרירט ווע רען די בוידעמס כדי פעסטצושטעלען די זיכערקייט אויפן פאל פון א שרפה, אפט געפינען זיך אויפן בוי דעם אלטע שמאטעס, מעבעל, בעטגעוואנט א.ד.גל. פאר דעם אליין וועט מען פערשרייבען פראטאקאלען.

אוס פליהען פענסטער

(א) אויף זגערזשער 44 איז בעתן שטורעם עהער־נעכטען ביינאכט ארויסגעריסען געווארען א פענס־טער און ביים אראפפאלען געטראפען דעם 44 יעה־ריגען אדורכגעהענדען וולאדיסלאוו קאשטעלאן ,מלי נארסקא 26, די פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

*

בעת דעמזעלבען שטורעם האט א דונער אריינ געטראפען אויף צוויי ערטער אין דער טראמוויי־נעץ — אויף רוג ראקיטשינער און גראניטשנע און אויף שטערלינג גאס, די־טראמוויי־ליניע איז בעשעדיגט געווארען. מען האט זי אבער באלד געבראכט אין ארדנונג. א חוץ דעם האט א דונער אריינגעטראפען אין א וואוין הויז אויף נאווי־שוויאט אין ווידזעוו, ארויסגעריסען א פענסטער און בעשעדיגט די עלעק טרישע אייגריכטונג.

ביר גער!

מיר בעגעהרען דיין גליק!

דעריבער פערבעטען מיר דיך אנטיילצונעהמען אין דער 33-טער לאטעריע!

60% לאסען געווינען — דעריך

82023 נארמאלע געווינסען	1600 צוגאב־ געווינסען	23515 טרייסט־ געווינסען	1617 יום־טוב־ געווינסען

קויף שוין א לאס אין דער בעריהמטער קאלעקטור

ג. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
נאוואמיעסקא 1

בריפליכע בעשטעלונגען ווערען זאפארט ערלעדיגט! — קאנטע פ.ק.א. 63910.

חגא-געשלעגען

כראניק פון דער פאגאטאוויע

(א) אויף זגערזשער 118 האט אויסגעבראכען א פלוטיג געשלעג, בעת וועלכען עס זענען שווער פערוואונדעט געווארען די לאקאטארען פון דעמ־זעלבען הויז סטאניסלאוו פיאטראווסקי, און פע־ליקס און יאנינא מאקאווסקי.

*

אין וועלדעל מאניא איז בעת א זאבאווע געקו־מען צו א געשלעג בעת וועלכען עס איז פערוואונדעט געווארען היעראנים מושינסקי (לעטניא 4).

*

אויף לוואווסקא 3 איז בעת א געשלעג צווישען די שכנים שווער פערוואונדעט געווארען דער 35 יעה ריגער וולאדיסלאוו רוזשאנסקי.

*

אויף גראדזשענסקא 13 איז בעת א געשלעג שטארק צושלאגען געווארען דער לאקאטאר וואצ־לאוו בזשעזשינסקי.

*

אויף זשגאווסקא 89 האט בעקומען מיט א מע־סער פון איהרע פערעהרער עטליכע וואונדען — פעלאגיא וואיטשאק.

*

אויף פילסודסקיעגא 38 איז בעפאלען און צושלא־גען געווארען פראנצישעק זאלעווסקי.

*

בעת א געשלעג צווישען שכנים אויף זאפאלסקא 34 איז צושלאגען געווארען סטעפאן לאליעק.

*

אויף צעשעלסקא 28 איז בעפאלען געווארען דורך אומבעקאנטע מאריא זובאווסקא.

*

אויף פיעטריקאווער לעבען נומער 77 זענען אויף דעם דורכגעהענדען זעלנער פון 1טען טעלע־גראפען באיאן אין מאדלין יאן זאשינסקי, וועלכער איז געווען אין לאדז אויף אורלויב, בעפאלען געווא רען פון צוויי אומבעקאנטע און איהם צעשטאכען מיט טעמפע מכשירים.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8 - 11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע-זאל

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג אויסערגעוועהנליכער פראגראם!
— 1 —
איהר האהייט קושט"
אין די הויפטראלען:
JANET GAYNOR
און HENRY GARAT
— II —
דעטעקטיוו-סאלאן=דראמע א. נ.
קלוב פון דזשענטעלמענער
מיט CLIVE BROOK
אין דער הויפט-ראל.
אנהייב 4 נ.מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

ווער שטיצט טאז?

(אַ פּאָר ווערטער וועגען לעצטען אָפּצייכנונגס-טאָג)

פון ד"ר מ. שוואלבע

אין דער פאָריגער וואָך איז אין אונזער שטאָט פאָרגעקומען דער אָפּצייכנונגס-טאָג לטובת „טאָז" און בפרט לטובת די זומער-קאָלאָניעס פון „טאָז". אויף אַלע עקען פון די גאַסען זענען געשטאַנען טישלעך מיט קעסטלעך, אויף וועלכע ס'איז אַרומגעהאָנגען געוואָרען גרויסע פּלאַקאַטען אויף פּויליש און יודיש: „שטיצט טאָז".

די אָפּצייכנונגס-טעג אין אַלגעמיין האָבען זיך שוין גוט דערעסען די לאָדזער איינוואוינער.

גראָד פאַר „טאָז" איז אויסגעקומען אַרויסצוגעהען אין גאַס נאָכדעם, ווי צוויי טעג פריהער זענען געווען צוויי אָפּצייכנונגס-טעג פאַר אַנדערע אינסטיטוציעס. דאָס איז אויסגעקומען דינסטאָג דעם דריטען טאָג אין דער וואָך, און דער דריטער אין דער וואָך אָפּצייכנונגס-טאָג. ס'איז פערשטענדליך, אז די אָרגאַניזאַטאָרען פון בלימעל-טאָג האָבען נישט ערוואַרט — קיין גרעסערע רעזולטאַטען. און פונדעסטוועגען זעהט אויס האָבען די דריי אותיות פון „טאָז" פאַר דער ברייטער עפענטליכקייט אַ גרויסע צוציהונגס-קראַפט. די רעזולטאַטען פון דעם אָפּצייכנונגס-טאָג זענען גאָר אונערוואַרטעט זעהר גוטע. עס איז אין אַלגעמיין צוזאַמענגענומען געוואָרען אַ גאַנץ שעהנע סומע פון איין טויזענד דריי הונדערט אכט און זיבעציג זל. מיט 99 גראָשען. די סומע שטייגט איבער די ביז־אהעריגע זאמלונג פון די לעצטע יאָהרען אפשר אויף גאַנצע 30 פראָצענט, אָבער שטייגט איבער די זאַמלונגען פון אָפּצייכנונגס-טעג פאַר אַנדערע אינסטיטוציעס אין גאַנצע דריי הונדערט (300!) פּראָצענט. ווייל אונגעפעהר אויף וויפיל ס'איז אונז בעקאַנט, גיט אַן אָפּצייכנונגס-טאָג יעדער אינסטיטוציע ריוח אונגעפעהר ביז פינף הונדערט זלאָטעך. די „טאָז"-ער אָפּצייכנונגס-טעג האָבען שטענדיג איינגעשאַפען פאַר דער אינסטיטוציע אַ דאָפּעלטע סומע און היינטיגעס יאָהר אַפילו אַ דרייפאַכע.

דאָס איז געוויס אַ בעווייז, אַז די לאָדזער געזעלשאַפט האָט אינטערעס פאַר איהר „טאָז" און פאַר דער הומאַניטאַרער אַרבייט, וועלכע „טאָז" פיהרט.

אָבער זעהר אינטערעסאַנט איז אַ פּרוב צו טרעפען ווער עס שטיצט „טאָז", פאַר וועמען „טאָז" איז טייער און וועלכע שיכטען פון דער לאָדזער בעפעלקערונג וואַרפען אריין אין קעסטעל זייערע פריוויליגע שפּענדעס. נאַטירליך, קיין גענויע סטאַטיסטיק און קיין גענויע רעזולטאַטען אָנגעבען איז נישט מעגליך מיר קענען נאָר מאַכען מעהר אָדער ווייניגער ריכטיגע השערות וועגען דער בעציהונג פון דער לאָדזער בעפעלקערונג צום „טאָז" לויט דעם איינפלוס פון בלימעל טאָג און ריכטיגער לויט דעם, וועלכע מטבעות זענען אין דעם טאָג אַריינגעוואָרפען געוואָרען אין די פערפלאָמבירטע קעסטלעך.

די קאָמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון „טאָז", פון די פאָרשטעהער פון קאָמיטעט פון שול-אָפּיעקונעס מיט דער הילף פון פּערזאָנאַל, האָבען אַדורכגעפיהרט ביז שפּעט אין דער נאַכט די צעהלונג פון די געלדער. דאָס געלד ווערט איבערגעציילט פון יעדען קעסטעלע בעזונדער און פערצייכענט צוזאַמען מיט דעם נומער פון קעסטעלע און דאַן ווערט דאָס געלד סעגרעגירט לויט דער גרויס פון מטבעות.

און אָט זענען די רעזולטאַטען עס זענען געווען:

1. אַכט טויזענד זיבען הונדערט פינף און אַכציג מטבעות צו 5 גראָשען אויף אַ סומע פון 439 זל. 48 גר.

2. זיבען טויזענד פיר הונדערט און פיר און צוואַנציג מטבעות צו 2 גראָשען אויף אַ סומע פון 148 זל. 48 גר.

3. איין טויזענד זיבען הונדערט נײַנאונזיבעציג איינציגע גראָשענס אויף אַ סומע פון 17 זל. 79 גראָשען.

4. דריי טויזענד דריי הונדערט זיבען און אַכציג מטבעות צו 10 גראָשען אויף א סומע פון 338 זל. און 70 גר.

5. 700 מטבעות צו 20 גר. אויף אַ סומע פון 140 זלאָטעס.

אויב מיר זאָלען אַרויסגעהען פון דער הנחה, אַז יעדער דורכגעהער האָט געשפּענדעט נאָר איין מטבעה, דאַן קומט אויס, אַז אין אָפּצייכנונגס-טאָג האָבען געשפּענדעט צוויי און צוואַנציג טויזענד פינף הונדערט מענשען.

דער ווייט גרעסטער טייל, דאָס הייסט איין און צוואַנציג טויזענד פינף הונדערט מענשען האָבען געשפּענדעט פון איין גראָשען ביז פופציג גראָשען.

דער סך-הכל איז, אַז נאָר די ברייטע שיכטען די מיטעל-פערמעגליכע און זאָגאַר אונפערמעגליכע שטיצען „טאָז". צווישען אַלע שפּענדער האָט זיך געפונען איין הונדערט (!), וועלכער האָט געשפּענדעט פון 50 גר. ביז 1 זל.

דער סך-הכל איז זעהר בעלעהרענד. „טאָז" איז פּאָפּולער צווישען די ברייטסטע שיכטען, זיי פערשטעהען צו שעצען די גרויסע ראָלע וועלכע „טאָז" האָט אין לאָדז. די אויפגאַבען, וועלכע שטעהען פאָר „טאָז". און דערפאַר קענען מיר זיין אָפּטימיסטיש געשטימט, „טאָז" וועט עקזיסטירען און וועט זיך ענטוויקלען, די שלעכטע צייט, וועלכע די ברייטע יודישע מאַסען לעבען איבער, וועט פערביי, עס וועלען קומען בעסערע צייטען, און דאַן וועט „טאָז" ענטוויקלען זיין אַרבייט, — טראָגען היגיענע-וויסען צווישען די ברייטע שיכטען, שאַפען די פּראָפילאַקטישע אינסטיטוציעס, וועלכע וועלען אָפּהיטען פון קראַנקהייטען, און וועלכע וועלען זיין מאַסען-אינסטיטוציעס, פון וועלכע עס וועט געניסען די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאָדז. יעדעס זוויג-קינד וועט זיך געפינען אונטער דער השגחה פון „טאָז". יעדעס היימלאָזע קינד וועט געפונען שוץ אין „טאָז". יעדעס שוואַכע אויסגעמוטשעטע קינד וועט געפונען פּלאַץ אויף די זומער-קאָלאָניעס פון „טאָז".

די ברייטע מאַסען, וועלכע האָבען אין אָפּצייכנונגס-טאָג בעוויזען אַזוי פיל ליבשאַפט און אינטערעס פאַר „טאָז" דאַרפען געדענקען, אַז זיי דאַרפען פערבלייבען מיטגלידער פון „טאָז". איינשרייבונגען און דעקלאַראַציעס אין קאַנצעלאַריע פון „טאָז".

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה.
נעהמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

פון צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד, פילסודסקיעגאַ 69

וועגען אומזאַץ-שטייער פאַר האַנדווערקער

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פערבאַנד, פּילס. 69 מאַכט אויפמערקזאַם אַלע האַנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער, וואָס זענען בעעולה'ס געוואָרען מיט'ן אויסגעמאָסטענעם אומזאַץ-שטייער פאַר'ן יאָהר 1934, זיי זאָלען שרייבען די רעקורסען דורך די בעזונדערע צעכען און פעראיינען, כדי זיי צו רעגיסטרירען צום שפּעטערדיגען אינטערווענירען.

די האַנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער (אָהן אונטערשיד צי זיי בעזיצען האַנדווערקער-קאַרטען, אָדער נישט) וואָס האָבען אין יאָהר 1934 געאַרבייט אַליין מיט דער הילף פון איין געדונגענעם אַרבייטער, דאַרפען אין זייער רעקורס בעטען, אַז מען זאָל פאַר זיי אויסמעסטען דעם קלענסטען ריטשאַלט אין דער הויך פון 20 זל.

די האַנדווערקער, וואָס בעזיצען האַנדווערקער-קאַרטען פון אָנהויב 1934 יאָהר אָן און האָבען געאַרבייט איינגאַנצען אַליין, דאַרפען נישט צאָהלען קיין אומזאַץ-שטייער.

די אויבענדערמאָנטע האַנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער דאַרפען נישט בעטען אין זייערע רעקורסען צו פערקלענערען דעם שטייער, נאָר פערופען זיך אויף דער פעראָרדנונג פון פינאַנץ-מיניסטער פערלאַנגען דעם קליינעם ריטשאַלט.

* * *

דער צענטראַלער האַנדווערקער - פערבאַנד, מאַכט אויפמערקזאַם די מיטגלידער, אַז זיי זאָלען אין יעדע פראַגע, וואָס פערלאַנגט זיך אַ אינטערווענץ אין אַ אַמט, זיך ווענדען אין סעקרעטאַריאַט באַלד נאָכ'ן ערהאַלטען די אויפפאָדערונג, מינדעסטענס 3 טעג פאַר'ן טערמין.

דאָס ווענדען זיך אין דער לעצטער מינוט בעשווערט און מאַכט טיילמאָל אונמעגליך דאָס אינטערווענירען.

* * *

דער צענטראַלער האַנדווערקער - פערבאַנד מאַכט בעקאַנט, אַז לויט אַן אָפּמאַך מיט דער היגער עלעקטראָוניע, בעקומען די מיטגלידער, וואָס בעזיצען פּראָנט געוועלבער מיט שויפענסטער, אַ הנחה-טאַריף פאַר'ן בענוצען שטראָם.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאַריאַט.

פון שטעפּער-צעך

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פערשאַרפטער אַקציע פון דער האַנדווערקער-קאַמער געגען די האַנדווערקער, וואָס בעשעפטיגען אונלעגאַל אַ לערן-יונגעל, האָט די פערוואַלטונג פון שטעפּער-צעך בעשלאָסען: 1) אויפצופאָדערען אַלע שטעפּער-מייסטער וואָס האָבען נישט דאָס רעכט צו בעשעפטיגען זיי שוין צו בעזייטיגען 2) די וואָס מעגען בעשעפטיגען לערן-יונגלעך זאָלען שוין שליסען מיט זיי אָפּמאַכען לויט די פאָרגעזעהענע פאָרשריפטען, ווי אויך אָפּהיטען, אַז די לערן-יונגלעך זאָלען בעזוכען די אָוונד-קורסען.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע בעזוכען די שטעפּער-ווערקשטעלען כדי פעסטצושטעלען צי די אויבענדערמאָנטע פאָרשריפטען ווערען אָפּגעהיטען.

די פערוואַלטונג פון צעך האָט אויך בעשלאָסען שוין צוצוטרעטען צו גרינדען אַ גמילות חסדים קאַסע פאַר די מיטגלידער.

פון מאָלער-צעך

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָנגענומענעם בעשלוס אויף דער לעצטער אַלגעמיינער מיטגלידער פערזאַמלונג וועגען שאַפען גרופּען, וואָס זאָלען אָננעהמען מאָלער-אַרבייטען, קומען כסדר פאָר זיצונגען וועגען רעאַליזירען דעם פאָרשלאַג.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס איז דער פּראָיעקט אָנגענומען געוואָרען דורך די מאָלער-מייסטער מיט גרויס צופרידענהייט, ווייל דאָס זעהט פאַר אַ מעגליכקייט צו בעקעמפען די שעדליכע קאָנקורענץ.

שוין אין די נאָהענטסטע טעג זאָל דער פּראָיעקט איינגעפיהרט ווערען אין לעבען.

פון שטריקער-פעראיין

דער שטריקער-פעראיין מאַכט אויפמערקזאַם אַלע שטריקער, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרגענומענע אַקציעס, צו פערבעסערען די לאַגע פון שטריקער-פאַך דאַרפען אַלע שטריקער אונבעדינגט געהערען אַלס מיטגלידער אין פעראיין.

דאָס געהערען צום פעראיין ליגט אין אייגענעם אינטערעס פון יעדען שטריקער, ווייל די אָנגענומענע בעשלוסען זעהען פאַר פערשידענע סאַנקציעס געגען די יעניגע וואָס וועלען זיך נישט אונטערוואַרפען די פאָדערונגען, וואָס פערלאַנגט זיך צום אויסבעסערען די לאַגע אין פאַך.

מיט די פאָדערונגען דאַרפען זיך בעקענען אַלע שטריקער-מייסטער.

יעדער שטריקער-מייסטער איז פערפליכטעט בייהילפיג צו זיין אַדורכצופיהרען די אָנגענומענע אַקציע.

איסר בעזמאַן-אַקאַדעמיע

היינט אין פילהאַרמאָניע

פאַרהאַן מענשען, וואָס אין דער צייט פון זייער לעבען, מעגען זיי זיין ביז גאָר אַקטיוו און שעפעריש, דאָך בעקומען זיי נישט זייער פערדינסטען לוין ווי וועלכער עס איז אַן אַנדערער, ערשט נאָכ'ן טויט פילט זיך, אַז דער פּלאַץ אין לײַדיג געבליבען, און דער בלויז איז שטאַרק אָנזעהעוודיג. אָט צו דער קאַטעגאָריע מענשען, האָט געהערט דער פערשטאָרבענער דירעקטאָר פון יודישען טעאַטער איסר בעזמאַן, אַלע געדענקען וואָס פאַר אַ בעדייטענדע ראָלע, דער פערשטאָרבענער האָט געשפּילט אין יודישען טעאַטער.

ביים לעבען איז דער פערשטאָרבענער געוועזן דער בעשיידענסטער זעלנער פון יודישען טעאַטער, און זיך נישט פון איהם צושיידט ביז די לעצטע מינוטען פון זיין לעבען, צו זיינע גוטע מידות דאַרף אויך דערמאָנט ווערען, אַז ער איז קיינמאָל נישט געווען קיין בעל-קנאה, און נוקם ונוטר.

דער פערשטאָרבענער איסר בעזמאַן, האָט זיך באין אופן נישט געקענט צופאַסען צו די היינטיגע לעבענס - בעדינגונגען, און נייע לעבענס-פאָרמען. אין דאָס אמת'ע עהרליך יודישע האַרץ האָט אויפגעהערט פּלוצלינג צו קלאַפּען. אין דער יודישער אַרטיסטען-משפחה איז דאָס אַ גרויסער ווייטאָגליכער פערלוסט, און דערפאַר וועלען זיכער סיי די יודישע אַרטיסטען, וואָס על-פּי צופאַל האָט זייער וואַנדער-לעבען געוואָלט אַז זיי זאָלען זיך געפינען אין לאָדז, מיטווירקען אַז דאָס פּראָגראַם פון דער טרויער-אַקאַדעמיע, פון פערשטאָרבענעם דירעקטאָר איסר בעזמאַן זאָל זיין וואָס מעהר אָנזעהעוודיגער, און דער לאָדזער יודישער טעאַטער-עולם, זאָל מיט דער אמת'ער ברייטהאַרציגקייט בעזוכען די אַקאַדעמיע, בכדי צו געבען די מעגליכקייט די נאָהענטע פערבליבענע פון פערשטאָרבענעם דירעקטאָר, אויסצובעסערען זייער שלעכטען מאַטעריעלען צושטאַנד.

ו. נייהויז

אין „ראזמאיטאשטשי" טעאטער

איז ווידער פרייליך און לוסטיג

זינאַ גאָלדשטיין איז געקומען און גלייך בעזיגט דעם לאָדזער עולם, וועלכער איז ממש ענטציקט פון איהר ליבלינג, די פרישקייט פון איהר שטום, דער טעמפּעראַמענט פון אַמאָל איז אויף קיין האָר נישט געמינערט געוואָרען, נאָך שענער און רייפער געוואָרען, אַ דאַנק דעם איז דאָס טעאַטער יום-טוב געוועזן איבערפולט.

היינט ווערט איבערגעחזרט די תעלונגענע אָפּערעטע „זי האָט ליב" מיט זינאַ גאָלדשטיין און איהר גלאַנץ-ראָל פייגעלע די ציגיינערין.

„פשעגלאָנד פּאַלעסטינסקי"

ס'איז אַרויס פון דרוק דער 8-ער נומער פון דעם אין דער פּוילישער שפּראַך ערשיינענדען וואָכענבלאַט „פשעגלאָנד פּאַלעסטינסקי" די צייטונג ברענגט אינטערעסאַנטע ידיעות פון ארץ-ישראל-דיגען לעבען ווי אויך אָריגינעלע קאָרעספּאָנדענציעס, רעפּאָרטאַזשען, אַרטיקלען און איז זעהר שעהן אילוסטרירט.

יודיש-טעאטער

גאַסטשפּילען פון ז י נ אַ ג אָ ל ד ש ט י י ן אין „ראָזמאַיטאָשטשי"

די צופעליגע גאַסטשפּילען פון זינאַ גאָלדשטיין אין לאָדזער יודישען טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" זענען א גרויסע איבעראַשונג. מיר זעמיר זיך פשוט מחיה, ווייל מיר געניסען קודם כל פון א היימישען לויטערן קינסטלערישען קוואַל.

איז דאָך זינאַ גאָלדשטיין פון אונזער לאָדזער סביבה. דאָ איז זי דאָך אויסגעוואַקסען אין איהר אַרטיסטישער גרויס, נישט מעהר וואָס אַמעריקע האָט אויסגעכאַפּט ביי אונז די קינסטלערין און אונז געהאַלטען אָפּגעריסען פון איהר אין משך פון אַ רייה יאָהרען.

זינאַ גאָלדשטיין טראָגט מיט זיך דעם אויסדרוק פון קינסטלערישער שטייגערונג, פון אַרטיסטישער דערהויבונג. מיט וועלכע עס האָט זיך אויסגעצייכענט דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער מיט יאָהרען צוריק. געדענקען מיר דאָך נאָך, ווי זי האָט אויסגעלייטערט דעם אָפּערעטען - רעפּערטואַר אין יודישען טעאַטער, ווי שנעל זי האָט זיך אַריינגעוואָרפען אין רייכען א י י ר אָ פּ ע א י ש ע ן ר ע פּ ע ר ט ו א ר, וואָס איז פאַר איהר געווען ווי אָנגעמאָסטען, נאָך איהרע טריאומפען אין גאָלדפאַדענס פאָלקסטימליכע אָפּערעטען, איז איהר געוואָרען ענג די לופט אין דעם ביליגען און באַנאַלען אָפּערעטען-רעפּערטואַר פון לאַטיינערס און הוראָוויצעס שגיט און זי האָט געפונען איהר קינסטלערישען תיקון אין דער רייכער איירָאָפּעאישע אָפּערעטע פון קאַלמאַן און לעהאַר.

נאָר אַזאַ עכטע אַרטיסטישע קראַפט ווי זינאַ גאָלדשטיין האָט געקאָנט מאַכען אַזאַ שנעלען אָפּער ווייטען שפּרונג, ווי עס איז דאַן געווען פון דער יודישער אָפּערעטע. צו דער איירָאָפּעאישער.

מיר געדענקען נאָך גאַנץ גוט ווי די יונגע זינאַ גאָלדשטיין האָט דאַן פולקאָם בעהערשט די שוועריגקייטען פון דער איירָאָפּעאישער אָפּערעטע און האָט אַזוי אַרום אַרויסגערוקט דאָס יודישע טעאַטער אין איין רייה מיט די נישט-יודישע טעאַטערס פון יענער צייט.

מיט זינאַ גאָלדשטיין איז איינגעשריבען געוואָרען א רוהמרייך-בלעטעל אין דעם לעבען פון יודישען טעאַטער אין לאָדז. מיר וועלען נישט איבערטרייבען, אויב מיר וועלען זאָגען, אז יענע צייט איז געווען די שענסטע צייט פאַרן היגען יודישען אָפּערעטען-טעאַטער. קיין וואונדער איז דאָך אויך נישט. מיט אַזאַ אַרטיסטישען כוח ווי עס איז זינאַ גאָלדשטיין, איז נישט געווען שווער אויפצופיהרען דעם בעסטען און שטאַרקסטען אָפּערעטען-רעפּערטואַר.

אַזאַ קינסטלערישע דערשיינונג פערגעסט מען נישט און מיר וועלען עס אויך נישט פערגעסען. זינאַ גאָלדשטיין איז אַזוי טיף קינסטלעריש איינגעוואָרצעלט אינם באָדען פון דער יודישער ביהנע אין לאָדז, אז עס לאָזט זיך נישט מעהר אַרויסרייסען.

זינאַ גאָלדשטיין האָט איבערגעלאָזען נאָך זיך א בענקשאַפט, נאָכדעם ווי זי האָט אונז „פערראַטען" מיט דער רייכער אמעריקע. דאָס איז געווען א בענקשאַפט נאָך א זעהר ליבען, נאָך א זעהר נאָהענטען און איצט, ווען מיר זעהען זי ווידער אויף אונזער היגער יודישער ביהנע, ווערט אונזער בענקשאַפט א ביסעל געשטילט, נאָר צום בעדויערען אויף א צו קורצער צייט.

מיט גרויס דערוואַרטונג זענען מיר אוועק צו איהר ערשטען אויפטריט און די דערוואַרטונג האָט אונז נישט ענטוישט. מיר האָבען זי דערזעהן נאָך אין דער פולער קראַפט פון איהר אַרטיסטישער גרויסקייט.

די זעלבע זינאַ גאָלדשטיין מיט איהר שטאַרקע, קלאַנגפולע און האַרציג שטימע, מיט איהר ברויזענדען טעמפּעראַמענט, מיט איהר דייטליכער דיקציע, עלעגאַנטע האַלטונג, מיט איהר רייצענד שמייכעלע אויפן פנים און מיט איהר וואַרהאַפטיגען שפּילען. מען גלויבט דאָך איהר אַזוי פיל, אַלץ וואָס זי זאָגט גלויבט מען דאָך איהר און ווי קאָן מען איהר נישט גלויבען, אַז זי זאָגט אַלץ מיט אַזוי פיל פיינגעפיהל. מיט אַזוי פיל האַרץ און איבערלעבונג, אַז זי בעהערשט דאָס געמיט פון צושויער מיט א טיף אינערליכען אַרטיסטישען פייער.

איהרס א ליד, אָדער א לידעל איז דאָך מייסטער האַפט אויסגעאַקט.

אַפילו אין אַזאַ שוואַכע פּיעסע ווי עס איז „זי האָט ליב", ווערט נישט פערמינערט גאָלדשטיינס אַרטיסטישער פּראַכט. איהרע גאַסטשפּילען זענען א פריידיגע ערשיינונג פאַר אַלע ליבהאָבער פון יודישען טעאַטער.

אויפן אַנסאַמבל פון „ראָזמאַיטאָשטשי" האָט זיך זינאַ גאָלדשטיין נישט צו בעקלאָגען. יעדער פון די מיטווירקענדע אַרטיסטען האָבען זיך גוט אויסגעצייכענט אין זייערע ראָלען און דערמיט נישט וויניג בייגעטראָגען צום ערפאָלג. דאָס זענען די אַרטיסטען: משה ליפּמאַן (יאַנקאַ), גרשון לעמבערגער (סאַלאַמאָן), ענני ליטאַן (סערקע), פאַניא רובין (צעלינאַ), יצחק גרודבערג (נידאַלאַ), דוד האַמבורגער (זעליג), מיכאַל קליין (פּיוועקע), שלמה הערשקאָוויטש (גימפּעל), נאַטאַליא ליפּמאַן (שיינדעלע), און באַרסקאַ פישער (חנטשע).

טעאַטער-מענש.

ספאָרט-בעוועגונג

מיר האבען זיך דערוואַרט אויף אַנ'ענטפער

צו די פערמעסטונגען מיט היטלעריסטישע מאַנשאַפטן אין לאָדז

מיר האבען זיך דערוואַרט אויף אַנ'ענטפער. אמת, א זעהר פריקרער פאַר אונז, א זעהר נישט העפליכער און אַראַגאַנטישער, אָבער אַנ'אויפריכ־טיגער. מיר ווייסען איצט מיט דער גאַנצער קלאָר־קייט, וואָס א טייל פון דער ספּאָרט-וועלט אין פּוי־לען טראַכט וועגען אונז יודישע ספּאָרטלער און ווי אַזוי מיר ווערען דורך זיי טאָלערירט.

ס'האט זיך געהאַנדעלט דערין, וואָס מיר יודישע ספּאָרטלער ווילען נישט און װעלען אויך ווייטער נישט ווּלען, אַז די פּוילישע ספּאָרט-קלובען זאָלען אַנגאַזשירען אַהער היטלערישע ספּאָרט-קלובען און קיינער קען אונז נישט פּעראיבעל האָבען, אַז מיר ווילען נישט אויף ספּאָרט-אימפּרעזעס מיט היטלע־ריסטען זיין אַנוועזענד און וואָרענען אויך אַנדערע יודישע ספּאָרט-צושויער נישט אַנצוקוקען אַזעלכע פערמעסטונגען. קיינער קען דאָך אונז נישט צווינגען, אַז מיר זאָלען קושען די רוט, וועלכע שלאָגט אונז, קיינער קען דאָך אונז נישט צווינגען דערצו. אַז מיר זאָלען אונטערשטעלען דאָס פּנים, אין וועלכע זיי ווילען שפּייען און שוין פון פריהער אוים זאָגען מיר אַז די יודישע ספּאָרט-יוגענד — דער אוואַנגאַרד פון דער שטאָלצער נאַציאָנאַלער יוגענד וועט נישט אָפּשטעלען דעם קאַמף געגען די אַלערליי היטלער־אימפּרעזעס, ביז די יודישע רעכט אין דייטשלאַנד וועלען נישט צוריקגעשטעלט ווערען.

דאָס ראַזיגע קען נישט פערטראָגען דער „קור־יער לודזקי" און ה' וול. קאַזשעלסקי האט דאָרט אָפּ־געדרוקט א גרויסען אַרטיקעל, אין וועלכען ער זי־דלט אויף וואָס די וועלט שטעהט דערפאַר, וואָס מ'הויבט אָן אייננצופיהרען פּאָליטיק אין דעם ספּאָרט לעבען, וועלכעס האט קיינמאָל דערפון נישט גע־וואוסט. ספּאָרט איז לויט ה' קאַזשעלסקי געווען שטענדיג דאָס געביט, וועלכעס האט פעראייניגט, פערברידערט אַלע פעלקער און נאַציאָנאַליטעטען.

מספּים, ה' קאַזשעלסקי, מיר האָבען שטענדיג אויף דעם אופן דעפינירט די הערליכע צילען פון דער ספּאָרט-בעוועגונג, אָבער ווען ה' ק. האַלט, אַז מיר הויבען אָן אריינצופיהרען די פּאָליטיק אין ספּאָרט-לעבען, האָט ער זיך פּשוט אויסגעגליטשט.

זענען דען מיר געווען די ערשטע, וועלכע האָבען מיטגעמאַכט דעם געמיינעם ראַסען-שווינדעל אין אַרויסגעוואָרפען פון די ספּאָרט-פעראיינען אַלע די מיטגלידער, וועלכע האָבען נישט געקענט אויפווי־זען זייער אַרישע אָפּשטאַמונג פון 1800-טען יאָהר אָדער די היטלער-דייטשען?

זענען דאָס מיר געווען די ערשטע, וועלכע שטע־לען בעדינגונגען ביים קאָנטראַקטירען מעטשען, אַז אויפ'ן פּלאַץ זאָל פלאַטערן דער האַקענקרייץ, דער סימבאָל פון יודען-אויסראָטונג, אָדער זענען דאָס געווען די ספּאָרטלער היטלער-דייטשען?

זענען דאָס מיר געווען די, וועלכע האָבען נישט צוגעלאָזען צו קיין רעפּרעזענטאַנץ נישט אַרישע ספּאָרטלער, אָדער זענען דאָס געווען די ספּאָרטלער היטלער-דייטשען?

זענען מיר דאָס די יעניגע, וועלכע נעהמען נישט אָן קיין שום פערמעסטונגען מיט „מינדערווערטיגע" נישט אַרישע מאַנשאַפטען, אָדער זענען דאָס די ספּאָרטלער היטלער-דייטשען?

ביי ה' קאַזשעלסקי הייסט דאָס, אַז מיר פיהרען אַריין פּאָליטיק אין דער ספּאָרט-בעוועגונג, דעמאָלט ווען מיר שלאָגען אָפּ ווי שטאָלצע מענשען יעדען פּאַסקודנעם אַנגריף פון די היטלער-דייטשען, דוקא פון די, וועלכע האָבען געהאַט די חוצפּה אַריינצו־פיהרען זייער עקעלהאַפטע פּאָליטיק אין דער ספּאָרט בעוועגונג, האָט דאָך דער ה' קאַזשעלסקי אַליין, אַלס פּאָרזיצער פון די ספּאָרט-זשורנאַליסטען און ספּאָרט פּובליציסטען געלערנט שטענדיג ווי שטאָלץ יעדער דאַרף זיין אויף זיין נאַציע.

דער ה' ק. דער זשורנאַליסט דאַרף געדענקען, אַז די היטלער-דייטשען זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון זשורנאַליסטען - אינטערנאַציאָנאַל דוקא צוליב'ן איינפיהרען זייער אַרישע פּאָליטיק.

ה' ק. דער ספּאָרטסמאַן דאַרף וויסען, אַז פיל לענדער האָבען זיך אָפּגעזאָגט אָנטיילצונעהמען אין דער אימפּרעזע, וועלכע וועט פאָרקומען אין בערלין, ביז די זעלבע היטלער - ספּאָרטלער האָבען געמוזט אָנגעבען אַנ'אָפיציעלע ערקלערונג, אַז יודען וועלען פריי צוגעלאָזען ווערען צו די קאָנקורענצען?

פערשטעהט זיך, אַז אין דעם אַרטיקעל פון ה' ק. שטעקט א היפּש ביסעל אַנטיסעמיטיזם, פער־בראַקט מיט דראָהונגען אויפ'ן חשבון פון די יודישע קלובען, וואָס מיר וועלען לאָזען דערוויל אָהן ענט־פער. איינס וועלען מיר אָבער זאָגען, אַז דאָס גרוי־סען זיך, אַז די פּוילישע קלובען האָבען טאָלערירט דעם ווינער „הכח" אָדער דעם ארץ ישראל'דיגען „הפועל" און פּוילען געהט ווייט אַרוים פון די ראַה־מען פון לאָיאַליטעט, ה' ק. וועט דאָך נישט אויפ־ווייזען, אַז „הכח" אָדער „הפועל" האָבען איינגע־פיהרט אָדער פערלאַנגט איינצופיהרען אַריער-פּאַ־ראַגראַפען אין זייערע לענדער.

דער היוצא לנו מדברנו איז, אַז מיר זענען פון די ערשטע אָנהענגער פון אינטערנאַציאָנאַלער ספּאָרט - פערברידערונג אין דער גאַנצער וועלט. מיר וועלען שטענדיג זיין פאַר אינטערנאַציאָנאַלע פערמעסטונגען, אָבער מיר וועלען זיך שטענדיג מיט פעראַכטונג אָפּקעהרען פון די טאָרקוועמאַדאַס און גרעבער פון קולטור. מיר זענען געווען, מיר זענען און מיר וועלען פערבלייבען לאָיאַל צו די אַלע אַל־געמיינע פּוילישע ספּאָרט-אינסטאַנצען, וואו מיר געפינען זיך, פיהרען אויס אַלע פליכטען און אַר־ביטען מיט. מיר וועלען אויך אויסנוצען פון דאָרט די אויפריכטיגע לעהרע, אַז יעדער גוטער ספּאָרט־לער מוז הויך האַלטען זיין נאַציאָנאַלע פאָהן, מוז מיט שטאָלץ פערטיידיגען זיין מענשליכען כבוד. S.

דער ציקליסטען וועט-לויף לאָדז — ווארשא

וועגען דעם פּריז פון „צענטראַ"

נעכטען איז פאָרגעקומען דער לעצטער עטאַפּ פון דער ציקליסטען וועט-לויף לאָדז — ווארשא וועגען דעם פּריז פון דער פירמע „צענטראַ".

דאָס ערשטע אָרט אין לעצטען עטאַפּ האָט פאַר־נומען יוזעף קוציאַק („פּראַנר") אין 4 שעה 22 מי־נוט 44,8 סעקונדע.

בלוטיגע שיסעריי אויף א פוס-באַל-מעטש אין טאָמאַשאָוו

(א) אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון „סאָקאָל" אין טאָ־מאַשאָוו איז פאָרגעקומען א פוסבאַל-מעטש צווישען דער דרוזשינע „הפועל" פון פּעטריקאָוו און דעם אַרבייטער-קלוב „מלאַט". אין א געוויסען מאָמענט האָט אויסגעבראָכען א געשלעג אויפ'ן פּלאַץ.

איינער פון די שפּילער פון „הפועל" א געוויסער משה גאָלדהערש פון פּעטריקאָוו, האָט אויסגעשאָסען אין די אָנפאַלער אויף איהם, אָנהענגער פון „מלאַט" עס איז שווער פערוואונדעט געוואָרען משה היפּשער און בערל גאָלדשניידער פון טאָמאַשאָוו.

גאָלדשניידער איז אין א שווערען צושטאַנד אָפּ־געפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

אינטערנאַציאָנאַלע מעטשען אין די חגאות-טעג

בערלין — קראַקאַ 0:2
וויקטאָריאַ (בערלין) ל. ט. ס. ג. (לאָדז) 2:3
וויקטאָריאַ — ל. ק. ס. 1:4
וואַך (ווין) — פּאָגאָן (לעמבערג) 2:7
וואַך — פּאָגאָן 2:2
רוך — דרעזדנער ספּאָרט-קלוב 1:2

ליגע-מעטשען

פּאָלאָניאַ — לעגיאַ 0:1

פריינדשאַפטס-מעטשען אין פּוילען

קראַקאָוויאַ — אַגניסקאַ (ווילנא) 1:3
רוך (שלעזיען) — הכח (בענדין) 0:5
שלאָנסק — א. ק. ס. 2:3
רעפּרעזענטאַנץ פון די לאָדזער אַרב.-קלובען — רעפּרעזענטאַנץ פון וואַרש. אַרב.-קלובען 1:2.

טעניס-מעטש וועגען דייוויס-בעכער

אַפריקאַ — פּוילען 2:3

די פערמעסטונג צווישען די דערמאָנטע 2 רעפּ־רעזענטאַנטען אין טעניס-ספּאָרט, וועלכע איז פאָר־געקומען אין ווארשא, איז געווען א זעהר פערפּי־טערטע. די דרום-אַפריקאַנער טעניסיסטען האָבען זיך אָבער אַרויסגעוויזען פאַר די בעסערע און האָבען די פערמעסטונגען געוואונען מיט 2:3

טשעכיען — יאַפּאַן 1:4
דייטשלאַנד — איטאַליען 1:1.
פראַנקרייך — אויסטראַליען 1:1.

מייסטערשאַפטס-מעטש אין וואַסערבאַל

א. ז. ס. (ווארשא) — מכבי (קראַקאַ) 2:3

דער מייסטערשאַפטס-מעטש אין דער וואַסער־באַל-ליגע צווישען ווארשאָווער א. ז. ס. און דעם קראַקאָווער מכבי האָט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון דער ווארשאָווער דרוזשינע אין פערהעלטניש פון 2:3

ביידע טויערן פאַר „מכבי" האָט דערגרייכט ריטמאַן, פאַר א. ז. ס. מאַקאָווסקי און קראַטאָכווילאַ.

א. ז. ס. (ווארשא) — קראַקאָוויאַ 2:5

וואָס פאַרא אינטערנאַציאָנאַלע פוסבאַל-מעטשען וועלען פאָר־קומען אין לאָדז?

די ליגע-מאַנשאַפט פון ל. ק. ס. האָט אין הייני־טיגען סעזאָן קאָנטראַקטירט דעם ווינער „הכח", ווינער „ספּאָרטקלוב", אונגאַרישען „אויפּעסטי" און ס'פיהרען זיך אונטערהאַנדלונגען וועגען אַהער־ברענגען דעם איטאַליענישען פוסבאַל-מייסטער זשר בענטעם.

גרויסע שווים-פערמעסטונגען אין ל. ק. ס.

די שווים-סעקציע פון ל. ק. ס. אָרגאַניזירט דעם 16 ד. ח. גרויסע שווים-פערמעסטונגען מיט'ן אָנטייל פון דער אונגאַרישער רעקאָרדיסטין מאַגדי לענקעי, וועלכע ווײַלט איצט אין לאָדז.

די אויסגעצייכענטע אונגאַרישע שווימערין וועט זיך פערמעסטען מיט די בעסטע היגע שווימער און וועט זיך בעזונדערס בעווייזען אין שפּרונגען אין וואַסער.

אין דער אָלימפּיאַדע זאָלען אָנ־טיילנעהמען ספּאָרטלער

נאָר צווישען 18 און 25 יאָהר

דער פראַנצויזישער אָלימפּישער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען אַריינצוטראָגען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַ־לען אָלימפּישען קאָנגרעס צוויי אינטערעסאַנטע פּאָר־שלאָגען.

דער ערשטער פאָרשלאָג איז נוגע דער אָרגאַני־זאַציאָנעלע זייט פון די אָלימפּישע קאָנגרעסען. פראַנקרייך פערלאַנגט אין דעם פאָרשלאָג, אַז די אָלימפּישע קאָנגרעסען זאָלען פאָרקומען יעדע 4 יאָהר, שטענדיג א יאָהר נאָך דער אָלימפּיאַדע.

דער צווייטער פאָרשלאָג איז נוגע די אָנטיילנעה־מער אין די אָלימפּישע פערמעסטונגען, פראַנקרייך פערלאַנגט צו בעגרעניצען דעם עלטער פון די אָלימ־פּישע אָנטיילנעהמער אין לייכט-אַטלעטיק פון 18 ביז 25 יאָהר, בעגרינדענדיג דאָס דערמיט, אַז די אָלימפּישע פערמעסטונגען דאַרפען זיין א ספּאָרט־איבערבליק פון די יוגענד-כוחות און נישט קיין קאַמף מיט מייסטערס, וועלכע גיבען צו דער אָלימ־פּיאַדע א פּראָפעסיאָנעלען כאַראַקטער.

אויב דער פראַנצויזישער פאָרשלאָג זאָל אָנגענו־מען ווערען, וועט אויסקומען, אַז אויף יעדער הדרי־טער אָלימפּיאַדע וועט זיך פולשטענדיג ענדערן דער צוזאַמענשטעל פון די אָנטיילנעהמער אין דער אָלימ פּיאַדע.

פּוילישע מייסטערשאַפט אין נעץ־באַל פאַר פרויען

אין לעמבערג זענען נעכטען פאָרגעקומען די פינאַל-מעטשען וועגען דער פּוילישער מייסטערשאַפט אין נעץ-באַל פאַר פרויען האָט געזיגט א. ז. ס. (ווארשא) און דערגרייכט די פּוילישע מייסטער־שאַפט, וויצע-מייסטער איז א. ז. ס. (לעמבערג).

ר. איזראַעל
משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון הייטיגען יודישען לעבען

36)

דער טערמין ווען די שיף האָט געדאַרפט אָפּ־געהן האָט זיך דערנעהנטערט, סטעפאַן האָט נישט געהאַט קיין מורא ער איז געווען געוואוינט צו טראַכטען מיט מלוכה-קאַטעגאָריעס און דעריבער איז פאַר איהם געווען גאַנץ קלאָר, אַז דאָ קומט נישט פאַר קיין שום כישוף, נאָר ס'איז א צופאַל וואָס אין די לעצטע טעג זענען אויף דעם אָרט איבער וועלכער ער דאַרף איצט אַריבערשווימען פאָרגעקומען עטלי־כע שווערע קאַטאַסטראָפעס, ער האָט אויך בעוואוג־דערט דעם מוט פון דעם פאָטער מיט דער פרוי און זעקס קליינע קינדער, וועלכער גלויבט נישט אין קיין שום אָבערגלויבען און האָט זיך דעצידירט מיטצו־פאָהרען מיט זיין פאַמיליע מיט דער שיף.

די שיף-סירענע האָט געגעבען דעם ערשטען ציי־כען צום אָפּפאָהרען, סטעפאַן האָט גענומען זיין קליי־נעם באַגאַזש און איז אַרויף אויף דער שיף. ער האָט פערנומען זיין קאַבינע, זיך איבערגעטון אין בע־קוועמע מלבושים און זיך נעגריים אַרויפצוגעהן אויפן דעק, דאָס וועטער איז געווען הערליך, די בלויקייט פון הימעל האָט זיך דורך די זונען שטראַהלען אָפּ־געשפּיגעלט אין דעם אונענדליכען וואַסער פון ים. די כוואַליעס האָבען זיך געשפּילט לייכט און שטיפער־ריש. סטעפאַן איז געווען צופרידען וואָס איהם איז איינגעפאַלען זיך אַרויסצורייסען פון לאָדז, פערגע־סען אין דעם אַלעם, וואָס איז ביז איצט געווען, כדי צוריקצוקומען און מיט בענייטע כוחות זיך צו נעה־מען צו דער אַרבייט, פון וועלכער ס'איז געווען אָפּ־הענגיג זיין קאַריערע און זיין צוקונפט, אויף דער שיף, איז געווען גערוים, די גרעסטע טייל קאַבינעם זענען געווען ליידיג צוליב דעם וואָס די פּאַסאַזשי־רען האָבען אין דער לעצטער מינוט רעזיגנירט פון דער רייזע.

סטעפאַן איז געווען זיכער, אַז די רייזע וועט גוט אַדורכגעהען און האָט זיך שוין געפרייט דערמיט, וואָס ער וועט האָבען אָפּרוה, אויף וועלכען ער האָט זיך קיינמאָל נישט געריכט.

סטעפאַן איז אַרויף אויף דער אויבער דעק פון שיף און האָט זיך אַוועקגעזעצט אַקעגען דער זון וואַ־רימענדיג זיך פון איהרע שטראַהלען.

די שיף האָט גערוהרט פו זאָרט. דער טיטאַן האָט זיך אַריינגעשניטען אין די כוואַליעס און זיי פונאַנ־דערגעטיילט כדי פאַר זיך צו מאַכען א וועג. דער קאַ־פּיטאַן האָט פערנומען זיין אָרט אויף דעם קאַפּיטאַן בריקעל און אָבסערווירט דאָס אָפּפאָהרען פון דער שיף. אויפן דעק האָבען זיך געפינען כמעט אַלע פּאַסאַ־זשירען פון דער שיף. סטעפאַן האָט זיך אַרומגע־קוקט צווישען די פּאַסאַזשירען. דאָס איז געווען א צונויפגעמיש פון פערשידענע פעלקער און לענדער. א געמיש פון שפּראַכען און דיאַלעקטען, סטעפאַן האָט דאָ קיינעם נישט געקענט, אָבער ער איז גע־ווען זיכער אַז אויפן וועג וועט ער שוין שליסען בע־קאַנטשאַפט ער האָט זיך בלויז אַרומגעקוקט ווער ס' זענען די מיטפּאַסאַזשירען. דער ברעג האָט זיך דער־וויל דערווייטערט און ס'האָט זיך אויסגעדוכט אַז נישט די שיף דערווייטערט זיך פון ברעג נאָר דער ברעג בעוועגט זיך און געהט אַלץ ווייטער אַוועק פון אָרט, וואו די שיף איז געשטאַנען. סטעפאַן איז גע־ווען אין הומאָר און פרעהליך ער האָט געזוכט מיט אימיצען זיך צו בעקענען, כדי זיי זאָלען קענען פרעה־ליך פערברענגען די צייט וואָס זיי געפינען זיך אויף דער שיף, וועגען דער מעגליכקייט פון א געפאַהר האָט ער שוין איצט אַפילו נישט געטראַכט. ווען ער האָט זיך אַזוי אַרומגעקוקט צווישען די פּאַסאַזשירען האָט ער דערזעהען אויף דער אַנדער זייט פון דעק 3 דאַמען, הויכע, שלאַנקע, און אין עלעגאַנטע מלבו־שים, ספּעציעל אויף דער שיף, לויט זייער פיגור האָט סטעפאַן געקאָנט אורטיילען אַז דאָס זענען שעה־נע פרויען, זיי זענען געשטאַנען אויסגערעדעט צו סטעפאַנען און קוקענדיג אין דער וואַסער-ווייט האָ־בען זיי זיך ענטציקט מיט דער הערליכקייט פון דער נאַטור, סטעפאַן האָט זיך אויפגעשטעלט פון די ספּע־ציעלע אויסלייג שטוהלען, וועלכע געפינען זיך שטענ־דיג אויפן דעק פון דער שיף און געוואָלט אַדורכגעהן אויף דעם אָרט, וואו ס'זענען געשטאַנען די דריי פרויען, איהם האָט זיך שטאַרק געוואָלט מיט אימיצען זיך בעקענען. כדי נישט צו זיין איינזאַם, דורך דער רייזע. וואָס שייך דער שפּראַך וואָלט ער זיך שוין אַנ'עצה געגעבען, ווייל ער האָט פון יעדער פּאָפּולע־רער אייראָפּעאישער שפּראַך געקענט צו ביסלעך

אין דעם מאָמענט האָבען זיך די דריי פרויען אוים געדרעהט, און זיך אָנגעהויבען צו דערנעהנטערען צום אָרט, וואו סטעפאַן איז ביז איצט געזעסען. ער איז געבליבען שטעהן, כדי אַדורכצולאָזען די דאַ־מען נעבען זיך און כדי צו קענען זיי בעסער אָבסער־ווירען. פּלוצלונג האָט סטעפאַנען א שטאָך געגעבען אין האַרצען. איהם האָט זיך געדוכט אַז מיט איהם איז עפּעס געשעהען. ער האָט געפיהלט ווי ער פער־לירט די כוחות. אין די אויגען איז איהם פינסטער געוואָרען. ער האָט זיך געמוזט אָנכאַפּען ביי דער באַריערע, אַז ער זאָל נישט אומפאַלען. ער האָט זיך אָנגעהויבען קלאָר צו מאַכען אין די געדאַנקען די סיבה פון דער ענדערונג וואָס איז מיט איהם פאָר־געקומען און ווען ער האָט צוגעמאַכט די אויגען האָט זיך איהם אויסגעדוכט אַז איינע פון די דריי פרויען איז... אידאַ ראַזען, אינסטינקטיוו האָט סטעפאַן אָנ־געשטרענגט אַלע זיינע כוחות פערקירעוועט אויף רעכטס און איז אַוועק פאַראויס אין דערזעלבער ריכ־טונג וואָס די דריי פרויען, אַזוי אַז מ'זאָל איהם נישט זעהען. ער איז אַראָפּ מיט דער טרעפּ פון דער שיף אין זיין קאַבינע, זיך פערמאַכט אויפן שליסעל און א פערהלשטער אַוועקגעפאַלען אויף זיין בעט. ס'האָט געדויערט א לענגערע ווײַלע ביז סטעפאַן איז געקו־מען צו זיך.

— וואָס איז געשעהען? צי איז דאָס בכלל מעג־ליך? צי קען דאָס זיין אמת אַז אידאַ איז דאָ פאַר־האַן, אויף דער שיף? אפשר האָט ער געהאַט א מין האַלוצינאַציעס?

פּאַלד דערויף האָבען זיינע געדאַנקען אָנגעהויבען צו אַרבייטען אויף אַנ'אַנדער ריכטונג.

— און אַז יאָ, איז וואָס?

וואָס האָב איך זיך אַזוי דערשראָקען? ווי איך זעה, פעהלט איהר גאָרנישט, און זי ליידט נישט קיין נויט, אויב מ'קען זיך אַזוי עלעגאַנט אָנטון, פעהלט איהר נישט קיין ברויט. און קיין בענקשאַפט אויף איהר פּנים זעהט מען אויך נישט זי איז אין גוטען הומאָר און מאַכט נעווים א לוסטרייזע. און אויב איך וועל זיך אַפילו דאָ טרעפען מיט איהר איז אפשר בע־סער ווייל זי ווייסט דאָך שוין אַז אַלץ איז צווישען אונז געענדיגט. אויב זי וואָלט נישט מסכים געווען מיט דעם ראַזיגען געדאַנק וואָלט זי דאָך נישט אַוועק געפאָהרען אָהן זיך צו זעהען מיט מיר דאָס איז דאָך אונמעגליך. איך קאָן דאָך אויך נישט גלויבען, אַז זי ווייסט אַז איך פאָהר מיט דער דאָזיגער שיף און זי לאַכט זיך נאָך. דער דאָזיגער געדאַנק איז דאָך לעכערליך.

(פאָרטזעצונג קומט).

פּילסודסקי אַלס מענש

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

וועגען דער לאַגע פון פּוילען אין אייראָפּאַ, מיט אַ בעזונדערער בעריקזיכטיגונג פון דייטשלאַנד.

אַרום 2 אַ זייגער האָט דער אַדיוטאַנט דער־מאָהנט פּילסודסקי׳ן, אַז עס ערוואַרט איהם אַנ״אַנדערע וויכטיגע וויזיט און דאָס איז געווען דער סוף פון אונזער געשפּרעך. איך ווייס נישט וואָס פאַראַ איינדרוק עס האָט געמאַכט אויפ׳ן מאַרשאַל. איך האָב אָבער געהאַט דעם איינדרוק, אַז אין פּוילען איז פאַרהאַן א מענש, אַ מענש, וואָס וועט גוט ערפילען זיינע פערפליכטונגען, וואָס איז אָהן שום ספק נישט קיין דורכשניטליכער און וואַהרשיינליך אַ גרויסער.

אָט דאָס איז געווען מיין איינציגער צוזאַמענ־קונפט מיט פּילסודסקי׳ן. איך בין זיך צוזאַמענגעקומען אין לעבען מיט אַ סך מלוכה־מענער, מיט איינציגע הערשער און מיט זעהר ווייניג מענשען. די דאָזיגע מענשען האָב איך שטענדיג דערקענט נאָך דער ערשיטערונג, וואָס זיי האָבען אין מיר אַרויסגערופען. און קיינער פון זיי האָט מיך נישט אזוי טיף ערשיטערט ווי פּילסודסקי״.

„...איך קען נישט זאָגען, אַז אַלע וויטערע שריט פון פּילסודסקי׳ן האָבען זיך מיר אַרויסגע־וויזען פאַר קלוג אין יעדער הינזיכט. דאָס וואָלט נישט געווען אין הסכם מיט׳ן אמת. מיין מיינונג האָבען אויך געטיילט אַנדערע בריטישע פריינד פון פּוילען. איך האָב אָבער שוין געהאַט גענוג ערפאַהרונג צו וויסען, אַז דאָס אָפּהאַלטען זיך פון אַ תיכּף׳דיגען אורטייל, איז אָפטמאָל אַ וועג צו א טיפערען בליק און אז אין לעבען פון מענשען זענען פאַרהאַן מאָמענטען, ווען מען קען אָנווענדען דאַנטאָנ׳ס ווערטער: „בכדי צו בעזיגען די שונאים פון פאָטערלאַנד, דאַרפען מיר האָבען דרייסטקייט, נאָך אַמאָל דרייסטקייט און כסדר דרייסטקייט״. ווען מיר זאָלען דאָס וואָרט „דרייסט־קייט״ פערטוישען מיט „געוואַגטע קאַלקולאַציע״ מיין איך, וואָלט מען געפינען דעם שליסעל צו דעם, וואָס פּילסודסקי האָט זיך אונטערגענומען און וואָס ער האָט אַדורכגעפיהרט.

און איצט ערוואַרט אַ נאָך שווערערע אַרבייט זיינע געהילפען און נאָכפאָלגער, ווי אויך דאָס גאַנצע פאָלק. אַנ׳אַרבייט צו דערהאַלטען דעם בנין, וועלכען פּילסודסקי האָט זיך בעמיהט צו פערפעסטיגען — אַ אַרבייט צו פערענדיגען זיין ווערק. זי וועט נישט זיין לייכט. ווי אַלע שטערב־ליכע, האָט אויך פּילסודסקי געהאַט זיינע גרעניצען, זיינע חסרונות, וואָס זענען אַרויסגעפלאָסען פון זיינע מעלות און מענשען וואָלטען געווען גענייגט צו [illegible] נערקענען די דאָזיגע חסרונות אַלס קוואַל פון זיין כוח און צו מיינען, אז דאָס וואָס ער האָט געמאַכט, וועלען אַנדערע אויך בעוויזען צו מאַכען מיט די זעלבע מיטלען.

די ענדערונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין דער צייט פון דער אונבעגרעניצטער מאַכט, וואָס פּיל־סודסקי האָט געהאַט אין פּוילען — ליגט, לויט מיין מיינונג, אז פּוילען געהערט צו די פּאַסיווען און זיגער צייט, האָט געהערשט אין אייראָפּאַ די מיינונג, אַז פּוילען געהערט צו די פּאַסיווען און די לאַגע, וואָס איז געשאַפען געוואָרען דורך דעם נישט ריכטיג גערופענעם „פּוילישען קאָרידאָר״ איז אַ אונמעגליכע. איצט זעהען מיר, אז פּוילען שטעהט אויף די אייגענע פיס. אַפילו די דייטשען האָבען דערוויל אויפגעהערט צו רעדען וועגען דעם, אַז דער קאָרידאָר איז אַ נישט דערלאָזבאַרע זאַך. פּוילען איז אויפגענומען געוואָרען אין דעם אייראָפּעאישען פּאָליטישען בילאַנס אַלס אַ אַקטיווע פּאָזיציע.״

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציאַל־ארצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזן

דאָס בילינסטע טעאַטער אין לאָדז
„CYGA ERJA״ פריהער „GONG״
Ogródek Śródmiejska 17

ערעפנונג פון זומער־סעזאָן! ס׳ווערט געגעבען
„לאָדז אין בלומען״
א פּרעכטיגע רעוויו א. ג.
מיט׳ן אַנטייל פון די בעסטע אַרטיסטישע קרעפטען פון דער הויפּטשטאָט ווי אויך 6 פון די שענסטע גירלס. ———
אָנהויב 8 און 10 אָוונט. שבת און זונטאָג אָנהויב 5, 7 און 9 אָוו.

קלאַנג־קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט אויז פאָלגענדע טעג! גרויסע פּרעמיערע! עס ווערט דעמאָנסטרירט דאָס גרויסע מייסטערווערק
לויט דער ערצעהלונג פון Edgar Wallace
„די נקמה פון ה׳ X״
א. ג.
דראַמע פון לעבען פון דער אונטערוועלט, רעזשי: E. Selvy אין די הויפּטראָלען: Robert Montgomery, Elżbieta Allan, Lewis Stone
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע און אקטואַליטעטען. —::— אָנהייב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

סאַנאַטאָריום
אין כעלמי
פאַר דערוואַקסענע און קינדער
איז ווידער געעפענט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאַנדלונג. פאַר ציגליכע ריטועל־דיעטעטישע קוך און אַלע בעקוועהמליכקייטען. מעסיגע פּרייזען!
צו ערפאַהרען אויפ׳ן אָרט און אין לאָדז טעלעפ. 122-60 און 81-127.
לונגען־ליידענדע ווערען נישט אָנגענומען.

Wobec nakazanego przez władzę zamknięcia Rynkn Leonhardta
polecamy do wynajęcia
SKLEPY i STOISKA
w HALACH TARGOWYCH
przy ul PIOTRKOWSKIEJ 317

LABORATORJUM ANALITYCZNE dla celów DJAGNOSTYKI LEKARSKIEJ
J. ROZENBERGA
st. asystenta fizjologji Wolnej Wszechnicy Polskiej
Piotrkowska 101 m. 8, tel. 130-87
wykonywa wszelkie analizy (chemiczne, bakterjologiczne, serologiczne, mikroskopowe i in.) krwi, moczu, kału, nalotów i t. p.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

שפּיליטער
לעמבערג — לאָדז
אַלע אָרט ערלעדי־גונג פּינקטליך יעדען טאָג אין לאָדז, קאָמיענאַ 13
שטראָסבערג, אין לעמבערג, פור־מאַנסקאַ 3 ביי פּרייז.

ווערקשטעל פון שירמס
און שפּאַציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19
עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָליראַפע דאַמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ־פּרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

ד״ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַגט, 1־טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
MARJA KOHNOWA
געוו. ארצט פון אויגען־קליניק אין ווין
ספּעצ. פאַר אויגען־קראַנקהייטען
לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 51.
טעל. 170-03.
נעהמט אָן פון 1—12 און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med.
W. Lubraniecki
ספּעצ. פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
AL. 1 MAJA 21, telef. 108-65

קליינע אַנאָנסען!
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען
צו פערמיטען איין צימער מיט אַ קוך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, צו ערפאַהרען 1 מאַי 39 ביי דעם קוילען־הענדלער. 9002

צו פערדינגען צו שלאָפען פאַר 1 אָדער 2 פּערזאָן אין אַ לעצט צימער זעהר בעקוועהם, אויך סאָלידע מענשען פּאָלודניאָווע 11 מ. 5a 9003

פערשידענעס
א ראַדיאָ־אַפּאַראַט 3 לאַמפּיגע מיט אַ לויקסוטאָווע גלאָשניק פּרייזווערדיג צו פערקויפען פּיעטרקאָווער 28, וואוינ. 45, צו זעהן פון 8—10 אָוונד.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
י. קאַפּעלוש,
לאָדז, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10
פר. ערשטער שטאָק. טעל. 226-51

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוענט.
וועגעריש־קראַנקע, מענער־שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4—7 אָוו.

Dr. med.
D. Frid
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף זאַוואַדזקאַ 16a
פּראַנט 1 שט. טעל. 224-78
נעמט אָן פון 9—10 און פון 5—7 אָוו.

Dr. med.
W. EYCHNER
פרויען־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4. טעל. 134-72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג
און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 בייטאָג.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָוועגד.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים · ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען־גאַבינעט
וועגעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

ד״ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער־שוואַכע)
פּיעטרקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8—2 נ״מ און פון 6—9 אָוו

מודעה. ברוך־קראַנקע!
ליידענדע אויף פערשידענע רופּטורען, פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס!
אַ הילף און אַ רפואה!
ביי ווינקעל, נאַפּעל, בויך און קיסברוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאַנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערברוך.
מאָגען און נירען־ברוך!
ברוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אָהן בלוטיגע אָפּעראַציעס און געפאַהר! פערנאַכלעסיגט נישט און ראַטעוועט אייער געזונד כל־זמן ס׳איז נאָך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען־קאָפּ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ׳קען בראַנדיג ווערען. דורך מיין מעטאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי־הייל־באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעס־טע פערנאַכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל־צאַפּ־ראַטען און גאָרסעטען נאָך דעם סיסטעם פון פּראָפעסאָר ד״ר האָפּפּאַ, ד״ר העססינג און קאַללאַט. געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאַט־פיס. פאַר אַמפּו־טירטע אינוואַלידען אַ מעריקאַנישע קונסט־פיס (סאָלאָן־אַרבייט).
ביים פּראָפּלאַזען זיך פון מאָגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל־באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד״ר גלענאַרד.
דער אמת׳ער בעריהמטער אין גאַנץ פּוילען פון אוניווער־זיטעטס־פּראָפעסאָרען אָנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30־יעהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָוענד
איז לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.
דאַנקזאַגונג.
איך דריק אויס מיין הערציגען דאַנק דעם ה׳ ספּעציאַליסט פאַר ברוך־ליידענדע, אָרטאָפּעד. דיר. נאַטאַן ראַפּאַפּאָרט. וואוינהאַפט פּילסודסקיעגאָ 23 פאַר די רעטונג פון אַ גרויסען ברוך, און אַ דאַנק דעם פּערלעגען אַ ספּעציעלען היילגומי־באַנדאַזש לויט זיין מעטאָדע פיהל איך מיך היינט גאַנץ געזונד און צו דער אַרבייט פעהיג.
מיט אַכטונג דוד גאָלדבערג.

אַנאָנסען־פּרייז פאַר אַ מילימעטער־שורה
פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב־יו״ט—24 גר. אין דער זייט [illegible]
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— 4
[illegible] טעקסט—12 . . . . . 16— . . . .
[illegible] דער שטאָדט 50 פּראָצ. [illegible] 100 פּראָצ. [illegible]

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט) [illegible] קלענע [illegible] ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר. [illegible] — 10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנעמענטס־פּרייז:
אין לאָדז — [illegible] א חודש מיט צושטעלען אין הויז. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע—1 דאָל.

מאַנוסקריפּטען, וועלכע ווערען נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

[illegible] אינהאַלט און פאָר [illegible] פון די אַנאָנסען איז דער [illegible] נישט פאַראַנט־וואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע [illegible] פעסען פייטאָג און [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.